

CERCETĂRILE ARHEOLOGICE PREVENTIVE DE LA DĂMĂROAIA. NOTE PRIVIND SĂPĂTURILE DIN 2005 ȘI 2006 DIN ALEEA SCROVIȘTEA

Cristina ALEXANDRESCU, Despina MĂGUREANU,
Nona PALINCAȘ, Andrei MĂGUREANU, Cătălin BOJICĂ

Situl de la Dămăroaia este situat în nordul orașului București. Descoperirile arheologice se concentrează pe o mică peninsulă aflată pe malul sudic al lacului Grivița. Aceasta face parte din terasa lacului și prezintă o ușoară pantă spre lac (Pl. 1).

Scurt istoric al cercetării sitului

Primele cercetări pe teritoriul sitului le face D. V. Rosetti în anii 1930 – 1931 când sunt descoperite materiale din epoca bronzului și două morminte de incinerare cu un inventar foarte bogat, reprezentat de ceramică lucrată cu mâna (vase sac, ceașcă tronconică sau cățuie), ceramică lucrată la roată (câni, fructieră, cupă, strecurătoare și o amforă) și câteva obiecte din metal¹. De asemenea, tot cu ocazia acestor cercetări au fost identificate complexe din secolele VI – VII p. Chr., printre care și un cuptor de ars oale, precum și din secolele X – XI p. Chr.². Cercetările se reiau abia în anii '70, când într-un sondaj arheologic practicat în anul 1976 au fost cercetate două locuințe de suprafață din secolele II - I a. Chr.³.

În anul 2005, datorită extinderii în această zonă a unui cartier rezidențial, au fost reluate săpăturile arheologice cu caracter preventiv. Astfel în campaniile din anii 2005 și 2006 au fost efectuate săpături pe mai multe loturi aflate pe Aleea Snagov, Aleea Neajlov și Aleea Scroviștea de către colective de la Muzeul Municipiului București, Institutul Național al Monumentelor Istorice și Muzeul Național de Istorie a României.

Obiectul lucrării de față îl fac cercetările preventive de pe Aleea Scroviștea (Planșa 1). Este vorba despre cercetări efectuate în 2005 la nr. 50 – 54 (lotul 3) și despre cele din 2006 de la nr. 56 – 60 (lotul 2).

Prezentarea săpăturilor

Campania 2005⁴

Lucrările arheologice preventive de la nr. 50-54 s-au desfășurat în perioada 03.06.2005 – 13.06.2005 și au fost conduse de dr. Gh. Mănuclu

¹ Rosetti 1935, p. 61-64; Turcu 1969, p. 171-172.

² Rosetti 1935, p. 61-64.

³ Stoia 1977, p. 359, punct 20/b; Mandache 1981, p. 291.

⁴ Mănuclu-Adameșteanu, Cristina Alexandrescu, Florina Bârzescu 2006, p. 100 – 102.

Adameșteanu, din colectiv făcând parte: dr. Cristina Alexandrescu și Florina Panait-Bîrzescu. La cercetarea complexelor de epocă Latène a participat și Despina Măgureanu.

Suprafața a fost cercetată prin patru secțiuni cu următoarele dimensiuni: 12,50 x 3,00 m (S. 1), 12,50 x 2,00 m (S. 2 și S. 3) și 12,50 x x 2,50 m (S. 4), separate de martori de 1,50 m grosime, însumând 117 mp (Pl. 2, 3).

Au fost descoperite 5 complexe: o locuință L. 1 și un cuptor C. 1 de epocă dacică (Latène); o locuință L. 2 și alte două cuptoare C. 2 și C. 3, datând din epoca migrațiilor (sec. VI – VII p. Chr.).

Campania 2006⁵

Lucrările arheologice preventive de la nr. 56 - 60 s-au desfășurat în perioada 08.06 – 13.06.2006 și au fost conduse de dr. Gh. Mănușu Adameșteanu, din colectiv făcând parte: Cătălin Bojică și Andrei Măgureanu.

Suprafața cercetată în 2006 se află la cca. 20 m vest față de săpătura din 2005. Au fost trasate cinci secțiuni și patru casete: S. 1 (10,00 x 2,00 m); S. 2 (6,00 x 2,00 m), S. 3 (7,50 x 1,50 m), S. 4 (7,50 x 1,50 m) și S. 5 (10,00 x x 2,00 m); Cas. 1 (4,00 x 2,30 m), Cas. 2 (1,70 x 1,50 m), Cas. 3 (3,50 x x 1,20 m), Cas. 4 (2,00 x 0,80 m), care au acoperit 92.05 mp (Pl. 7).

Pe terenul cercetat au apărut cinci complexe, dintre care patru⁶ sunt de epocă dacică (Latène) și unul poate fi atribuit epocii migrațiilor (sec. VI – VII p. Chr.).

Stratigrafia generală

Deși sunt la mică distanță unul față de celălalt, fiecare dintre cele două puncte are particularitățile sale stratigrafice, drept care vom prezenta separat observațiile asupra fiecărui punct.

Pentru cercetarea din 2005, descrierea situației stratigrafice este următoarea:

- stratul vegetal, cu o grosime ce variază între 0,07 - 0,30 m;
- strat de umplutură adus din altă parte pentru nivelarea pantei spre lac, constând din dărâmtură modernă (cărămizi, blocuri de zidărie, mortar), în care sunt antrenate și materiale arheologice din straturile anterioare, cu o grosime ce variază între 0.50-0,80 m;
- stratul de pământ cafeniu în care au apărut materiale arheologice este foarte deranjat de stratul de umplutură modernă, neputându-i-se stabili clar grosimea;

⁵ Mănușu-Adameșteanu, C. Bojică, A. Măgureanu 2007, p. 88 – 89.

⁶ Dintre acestea unul este nesigur în privința atribuirii, din el fiind recuperate câteva fragmente ceramice atipice.

- strat de amestec între pământul negru cafeniu și lutul galben, steril din punct de vedere arheologic, cu o grosime de cca. 0,45 m (între - 0,60 - 1,00 m adâncime), în care apar sporadic materiale arheologice;

- nivelul de lut galben, compact, steril din punct de vedere arheologic, apare în medie de la cca. - 0,90 m adâncime.

Adâncimea de săpare atinsă a fost de - 0,90 - 1,30 m.

Cel de-al doilea punct, cercetat în 2006, nu a suferit intervenții moderne, dar de pe suprafața sa, stratul vegetal, cu o grosime de 0,25 - 0,30 m, a fost decapat mecanic.

Descrierea situației stratigrafice este următoarea:

- strat de pământ cenușiu, de sub cel vegetal, în care au apărut materiale arheologice, gros de circa 0,50 m;

- strat de lut galben, compact, steril din punct de vedere arheologic; apare la adâncimea de 0,75 - 0,80 m.

Adâncimea maximă de săpare atinsă a fost de - 0,90 - 1,50 m.

Catalogul complexelor

Descrierea complexelor de epocă Latène din campania 2005

Locuința L. 1 (S. 1, carourile 2 - 4)

Locuința L. 1 (Pl. 4/1 - 2, 5/1 - 2) este un complex adâncit, a cărei groapă a fost săpată din partea superioară a stratului de pământ negru cafeniu, pe care îl traversează, pătrunzând în lutul galben. Groapa a fost înregistrată în grund la - 0,88 m adâncime față de nivelul actual de călcare. Nivelul de săpare antic nu a fost surprins datorită intervențiilor contemporane care au perturbat depunerile.

De formă aproximativ circulară, L. 1 măsoară 2,80 x 2,67 m. La exteriorul conturului gropii, între -0,84 - 1,27 m adâncime, au fost sesizate 9 gropițe, cu un diametru de circa 7 cm, urme ale parilor din suprastructura construcției.

În umplutura de pământ cenușiu-albăstriu, cu aspect măzăros, se găseau bucăți de lipitură și cărbune de lemn de cca. 2 x 3 cm. În jumătatea de sud a L. 1, pe fundul gropii (la -1,02 - 1,14 m) au apărut 2 grupări de fragmente ceramice de mari dimensiuni și un grup de 3 bucăți de crustă și una din patul vetrei. Fragmentele de crustă păstrează urma unui decor realizat prin imprimare cu un șnur. Aglomerarea mai mare de cioburi, de formă ovală, măsoară 0,30 x 0,50 m.

Din umplutura gropii a fost recoltat un numeros material ceramic însumând 258 de fragmente de vase, la care se adaugă 5 jetoane și o fusaiolă.

Cuptorul C. 1 (S. 1, caroul 2)

Pereții cuptorului (Pl. 4/2) cu o grosime de 4-5 cm, au fost înregistrați de la -0,77 m până la nivelul vetrei, la -0,94 m adâncime.

De formă circulară, vatra avea diametrul exterior de 0,88 m. Gura cuptorului (lungime 30 cm, lățime 36 cm) se găsea către SE.

Cuptorul a fost cercetat prin secționare, pe un ax orientat NV-SE. S-au obținut următoarele informații despre amenajarea și structura sa:

- crusta cu o grosime de 2 cm, consta dintr-o lutuială așezată peste un strat de nisip, direct pe nivelul antic de călcare. În compoziția lutuiei s-au observat pietricele, nisip și cioburi pisate.

- pământul ars la roșu de sub vatră cu o grosime de maxim 4 cm, nu indică o utilizare de lungă durată a cuptorului;

- deasupra crustei se găsea o umplutură de 15 cm grosime, care consta dintr-un pământ negru amestecat cu lut galben nisipos. Pigmentația intensă era dată de cărbuni (de circa 3 cm) și de bucăți mici de lipitură arsă. Prinsă în conglomeratul de lipitură s-a găsit o bucată din calota cuptorului. Din interiorul cuptorului au fost recoltate trei fragmente ceramice de la vase lucrate cu mâna: un perete din pastă cărămizie, cu nisip și cioburi pisate, cu suprafața barbotinată; un perete cu apucătoare ovală, din pastă neagră cu pietricele și o buză cărămizie lucrată la roată, databile în secolele II-I a.Chr.

Ca inventar care poate fi legat de cuptorul C. 1, menționăm un fragment de tablă și două cuie din fier puternic oxidate, precum și trei fragmente de lut ars care pot aparține unor greutăți/căței de vatră.

Fragmentul de tablă din fier, puternic corodată, cu formă neregulată, măsoară 2,1 x 2,5 cm și 0,2 mm grosime.

Dintre cele două cuie, unul lung de 3,8 cm, era puternic corodat, celălalt de 3,6 cm lungime, are secțiunea patrulateră (4 mm gros.) și floarea rotundă de 0,7 cm diametru.

Pentru cuptorul cu utilizare foarte probabil menajeră, datarea în sec. II-I a.Chr. s-a făcut prin raportare la locuința L.1, dar între cele două complexe nu există o legătură stratigrafică directă.

Descrierea complexelor din sec. VI – VII din campania 2005

Locuința L. 2 (S. 2, caroul 3 – 4 și martorul dintre S. 2 – S. 3)

Este un complex de locuire adâncit (Pl. 6/1 - 2). Groapa locuinței a fost înregistrată la adâncimea de - 0,73 m față de nivelul actual de călcare. Nu a fost surprins nivelul de săpare antic.

De formă patrulateră, cu dimensiunile de 3,10 x 2,20 m, groapa L. 2 este săpată până la - 1,15 m adâncime față de nivelul actual de călcare. La colțurile laturii de N, la - 1,00 m adâncime, s-au observat 2 gropi de par, cu diametrul de 7 – 8 cm.

Umplutura era densă, din pământ cenușiu-albăstriu, cu aspect măzăros, puternic pigmentată cu cărbune și lipitură arsă. Conținea și bucăți de lipitură de dimensiuni mari (9 x 10 cm): unele dintre acestea aveau incizate linii pe suprafața lisă, oase de animal și bucăți de cărbune de lemn

de circa 2 x 3 cm. Deasemeni, 16 fragmente de factură Latène (6 cenușii, de la vase la roată; 10 pereți de la vase lucrate cu mâna) și un jeton au fost găsite în umplutura L. 2, antrenate în momentul săpării gropii locuinței.

Instalația de foc a locuinței a fost amenajată într-un calup de lut cruțat. În momentul documentării săpăturii, cuptorul a primit indicativ propriu (C. 3).

Cuptorul C. 3 (S. 2, caroul 3)

La -0,73 m față de nivelul actual de călcare, a fost surprins conturul de pământ ars al pereților cuptorului C. 3 (Pl. 6/2). Grosimea acestora este de 3 - 5 cm. De formă oval prelungă, cu gura spre sud, cuptorul măsoară 0,70 x 0,54 m, la -1,01 m adâncime față de nivelul actual de călcare.

Cercetat tot prin secționare pe axul lung (N-S), cuptorul C. 3 prezenta următoarele caracteristici:

- umplutura cu aspect lutos, de culoare cenușiu închis era puternic pigmentată de cărbune și lipitură;

- vatra era alveolată, cu suprafața extrem de dură, intens arsă. În centru, alveolarea avea o adâncime de 0,10 m, față de nivelul de amenajare al cuptorului. Spre fundul vetrei a apărut o concentrație de cărbune de lemn (20 x 8 cm).

- crusta vetrei, dură, albicioasă, groasă de 3 cm, avea în lutuială pietricele și nisip;

- pământul ars de sub vatră avea maxim 5 cm grosime;

Din interiorul cuptorului s-au degajat mai multe bucăți făcute de lipitură, "vălătuci" de culoare gălbui-albicioasă, având laturi regulate și colțuri rotunjite. Acestea umpleau practic cavitatea lui C. 3.

Cuptorul C. 2 (S. 2, caroul 4)

Cuptorul 2 (Pl. 5/1 - 2), cu o formă aproape semicirculară, cu o lungime de 0,77 x 0,40-0,56 m lățime, a fost înregistrat în grund la - 0,61 m adâncime față de nivelul actual de călcare, prin conturul de pământ ars al pereților (gros de 4,5 - 7 cm). La - 0,90 m adâncime, forma cuptorului era oval - alungită și măsoară 1,60 m lungime (ENE-VSV). Gura acestuia se găsea către ENE.

Prin secționare pe axul lung al cuptorului s-au obținut următoarele informații:

- înălțimea cupolei față de vatră a fost de cca. 0,30 m;
- vatra ușor alveolată în centru, avea crusta groasă de 2 cm;
- grosimea pământului ars de sub vatră atingea 7 cm;
- pământul de umplutură din interiorul cuptorului, de culoare neagră, era dens, cu fragmente mari de cărbune ars (3 x 3 cm) și mici bucăți de pământ ars la roșu;

- la demontarea cuptorului s-au înregistrat 5 mici fragmente ceramice, atipice, de factură Latène (unul cenușiu la roată și 4 pereți de la vase lucrate cu mâna).

Ca tehnică de construcție pentru acest tip de cuptor, credem că s-a procedat la scobirea lui într-un calup de pământ, aceasta ar explica și prezența fragmentelor ceramice. Trebuie precizat că, această formă constructivă este una utilizată exclusiv pentru interior în perioada migrațiilor.

Deși aflat în apropierea L. 1, între cuptorul C.2 și aceasta nu s-a observat nici o legătură stratigrafică directă. Mai mult forma și structura asemănătoare cu cele ale cuptorului C. 3, permit atribuirea acestei structuri nivelului de locuire din secolele VI – VII, dar trebuie menționat că și în cea de a doua epocă a fierului există cuptoare amenajate într-un calup de pământ cruțat.

Descrierea complexelor de epocă Latène din campania 2006

Locuința L. 1 (S. 4, carourile 1 – 2 și caseta Cas. 1)

Datorită decapării mecanice a suprafeței proprietății, nu a fost surprins nivelul de săpare antic al complexului adâncit L. 1 (Pl. 8). Groapa de formă rectangulară, pornea imediat de sub nivelul vegetal. Dimensiunile sale sunt de 3,20 x 3,50 m (orientarea E – V).

Două gropi de pari, amplasate aproximativ pe mijlocul laturilor de N și E, sunt urme ale unei suprastructuri din lemn.

Podeaua a fost surprinsă la adâncimea de 0,70 m față de nivelul actual.

Pe mijlocul laturii de sud, locuința avea o groapă (pentru stocare ?), fără materiale arheologice cu dimensiunile surprinse în grund de 0,80 x 0,70 m. Groapa se adâncea cu aproape 0,60 m sub nivelul podelei. Nu au fost identificate urme ale unei instalații de foc.

În umplutura locuinței s-au găsit resturi osteologice de vită, ovi-caprine și câine.

Au fost înregistrate bucăți de crustă provenind de la 4 vetre diferite, distruse/demontate din vechime:

- un fragment de 9 x 7,5 cm x 2,2 grosime, cu suprafața crustei exfoliată;

- 9 fragmente cu dimensiuni cuprinse între 1.5 și 4 cm și o grosime de 1.2 cm, care însumează 78 cm². Grosimea crustei indică o utilizare de scurtă durată a structurii de combustie;

- 6 fragmente cu dimensiuni între 2 și 4 cm. au grosimea de 1.5 cm. Suprafața crustei este foarte netedă și dură. deși grosimea ei nu pare să indice o folosire îndelungată;

- 26 de fragmente cu dimensiuni între 1 și 4,5 cm și o grosime de 2.5 cm, însumează 30 cm². Suprafața crustei este extrem de dură, albicioasă și lucioasă. Trei dintre bucăți păstrează fragmente de linii incise.

Este foarte posibil ca toate cele patru vetre să fi fost amenajate succesiv în interiorul locuinței, însă nici una dintre ele nu a fost detectată *in situ*.

În umplutură se găseau și fragmente de lipitură arsă provenind din pereți⁷. Circa o treime dintre acestea sunt fățuite pe o parte. Se pot observa foarte ușor impresiuni de semințe și fibre vegetale. Cele mai mari dintre fragmente păstrează amprenta structurii de lemn: nuiele cu diametrul de 1,5 cm, 3 și 2 cm și scândură cu grosimea de 1,5 cm de la care s-a păstrat amprenta unui colț cu laturile de 6 cm.

De asemenea, a fost remarcată prezența, în număr de 32 de bucăți, a unor pietre de râu rotunjite, rulate, din cuarțit alb gălbui și roz, cu dimensiuni între 2 - 7 cm și precum și a 2 bucăți de gresie și a uneia de șist verde.

Mici fragmente ceramice (maxim 3 cm) de epoca bronzului, antrenate din strat, au fost sesizate în umplutură.

Inventarul locuinței este compus din numeroase fragmente ceramice de factură Latène (255 fragmente). Catalogul cu descrierea acestora este anexat mai jos.

Groapa Gr. 1 (S. 3, carourile 1 – 2 și caseta Cas. 2)

Complexul are o formă circulară în grund și una aproximativ rectangulară în secțiune (Pl. 9). Dimensiunile sunt de 1 x 1,30 m la nivelul de surprindere (cca. 0,25 m adâncime). Adâncimea maximă de săpare față de nivelul actual de călcare este de -1,30 m.

Umplutura gropii conținea următoarele:

- 8 bucăți de lipitură arsă (între 3 – 12 cm), pe care s-au păstrat amprente de fibre vegetale, de nuiele (1,5 - 3,7 cm, diametru) și de scânduri (un colț 6 x 6 cm) din structura lemnoasă a peretelui;
- 2 bucăți de crustă de vatră de 4 și 6 cm și 1,5 cm grosime;
- câteva mici fragmente ceramice (maxim 3 cm) de epoca bronzului;
- o piatră de râu rotunjită și o pietricică de râu folosită ca lustruitor cu una dintre fețe netedă și lisă.

Ca inventar, în afară de materialul ceramic (40 de fragmente) s-au mai găsit un fragment (creuzet ?) puternic deformat, vitrifiat; o lamă de cuțit din fier, puternic oxidată (9 cm lungime și 2.3 cm lățime spre mâner) și o mărgea din os. Aproximativ cilindrică, cu diam. de 0.7/1.1 cm, a fost obținută prin decupare dintr-un os mai lung.

Groapa Gr. 2 (S. 5, caroul 2)

Dimensiunile surprinse la cca. 0.25 m ad., sunt de 1.20 x 0.40 m (Pl. 10/2). Adâncimea maximă de săpare este de - 1.10 m. Complexul nu a

⁷ Acestea însumează 4.5 kg

fost cercetat integral. În umplutura sa se găseau antrenate câteva fragmente ceramice de epoca bronzului și 3 bucăți de lipitură arsă de 3,5 - 4,5 cm.

Ca inventar, alături de alte câteva mici fragmente ceramice atipice, au fost descoperite un perete de vas și o cană întreagă de factură Latène.

Groapa Gr. 3 (S. 5, caroul 3 și caseta Cas. 4)

Complexul are o formă ușor ovală în grund și una aproximativ trapezoidală în secțiune (Pl. 10/2). Dimensiunile sunt de 1,90 x 1,50 m la nivelul de surprindere (cca. 0,25 m adâncime) și atinge o adâncime maximă de săpare de -1,80 m față de nivelul actual.

În umplutura sa au fost descoperite câteva fragmente ceramice mici (maxim 3 cm), atipice, de factură Latène. Acestea ar fi putut fi antrenate la săparea gropii, atribuirea complexului epocii Latène fiind nesigură.

Descrierea complexelor din sec. VI – VII din campania 2006

Locuința L. 2 (S. 5, carourile 3 – 4 și casetele Cas. 3 și 4)

Groapa locuinței pornea imediat de sub nivelul vegetal decapat, fapt ce a făcut imposibilă surprinderea nivelului de săpare antic. De formă aproximativ rectangulară, construcția are dimensiunile de 3,60 x 3,30 m (E – V). Pe marginile construcției, de jur împrejur, s-a observat o șanțuire cu adâncimea de 0,20 m și lățimea gurii de 0,20 m (Pl. 10/1).

Podeaua, surprinsă la -0,80 m față de nivelul actual de călcare, a fost acoperită cu scânduri: pe toată suprafața complexului au fost identificate resturi carbonizate. De asemenea, au fost surprinse și resturi ale diferitelor bârne și scânduri ce făceau parte din suprastructură. Una dintre acestea avea o gaură de formă trapezoidală destinată îmbinării cu o altă bârnă.

În colțul de nord-est al locuinței L. 2, se găsea un cuptor amenajat într-un calup de pământ cruțat, cu dimensiunile surprinse de 1,00 x 1,10 m. Vatra cuptorului de formă aproximativ circulară (0,50 x 0,60 m), avea crusta groasă de 0,8 cm. Pământul era ars la roșu sub vatră, până la 3 - 4 cm. Pereții cuptorului erau lutuiți. Două funduri de vase lucrate cu mâna, puse cu gura în jos, au fost așezate lateral pentru a demarca gura cuptorului.

În partea dreaptă a cuptorului, între acesta și peretele construcției, se afla un calup compact de chirpic amestecat cu fragmente ceramice și rare resturi de ceramică vitrifiată. Pe partea dinspre interiorul L. 2, calupul era lutuit.

Cuptorul a fost încadrat într-un dreptunghi cu pereții construiți din vălătuci și fragmente ceramice. Aceștia erau clădiți din rânduri succesive de vălătuci și de fragmente ceramice, fixate cu lut între ele⁸.

⁸ Atragem atenția asupra acestui detaliu. folosirea vălătucilor ca material de construcție este extrem de rară, fiind documentată încă o singură situație, la Copăceanca, unde din vălătuci au fost realizate instalații de foc: E.S. Teodor 2002, p. 75, nr. 75

Prezentarea materialelor arheologice

Epoca Bronzului

Întrucât fragmentele ceramice din cercetările din 2005 atribuite epocii bronzului nu au fost găsite în contextele lor antice, ce se poate spune despre ele se reduce la o caracterizare generală și la o încercare de încadrare cronologică și tipologică.

Caracteristici:

Ceramica are un grad ridicat de fragmentare (doar 5 fragmente sunt mai mari de 10 cm) și de coroziune a suprafețelor și, în multe cazuri, și a spărturilor.

După factură⁹ se disting cinci categorii¹⁰:

- fragmentele din pastă cu cca 20% nisip, predominant de culoare brun deschis; în total sunt 12 fragmente, dintre care cele mai multe aparțin culturii Glina (Fig. 1/1), dar și culturii Tei (Fig. 1/3 - 4), probabil și Bronzului târziu (Fig. 3/5) și nedeterminabil (Fig. 2/4) (pentru argumentele morfologice și de decor pe care se bazează încadrarea v. *infra*);

- fragmente din pastă cu cca. 10% degresant constând din pietriș care în fiecare caz merge de la 1 mm (așa-zisul nisip) până la cca. 7 mm; cele mai multe sunt arse roșu-cărămiziu intens pe ambele fețe, unele au interiorul de culoare brună (Fig. 1/2, 5; 2/1; 3/4), două fragmente sunt cenușii foarte închis – total 28 fragmente (cele mai multe atribuite ceramicii Tei-“La Stejar”);

- fragmente din pastă cu mai puțin de 5% nisip și cioburi pisate (de cca. 2-4 mm) – 26 fragmente (Fig. 2/2);

- fragmente din pastă cu 5 – 20% cioburi pisate de 2-4 mm: ardere predominant oxidantă – 9 fragmente (Fig. 2/3; 3/1-3);

- fragmente din pastă cu cca. 20% degresant constând într-un amestec de pietriș de dimensiuni mijlocii și mari (cca 2-7 mm), cioburi pisate de dimensiuni mijlocii (cca. 2-4 mm) și concrețiuni calcaroase pisate (cca 2-4 mm) – sunt patru fragmente, toate aparținând aceluiași vas (Fig. 4/1).

Cioburile din ultimele trei categorii au de regulă resturi de slip destul de consistente pentru a putea estima că suprafața inițială trebuie să fi fost

⁹ Aprecierea frecvenței degresanților din pastă s-a făcut folosind planșa propusă de A. J. Mathew, A. J. Woods, C. Oliver. “Spots before your eyes: new comparison charts for visual percentage estimation in archaeological material”, în A. P. Middleton, I. C. Freestone (ed.), *Recent developments in ceramic petrology*, British Museum Occasional Paper 81, London: British Museum, 1991, așa cum este ea reprodusă în Orton, P. Tyers, A. Vince 1993, p. 238, *Appendix*.

¹⁰ Toate fragmentele conțin cantități mari de mica în pastă. Repartiția sa omogenă arată că aceasta a făcut parte din constituția lutului din care a fost confecționată ceramica și nu a fost adăugată ca degresant.

compactă, în timp ce în cazul celor din primele două categorii există atât indicii de suprafață compactă, cât și de suprafață poroasă.

După formă și decor, respectiv tratarea suprafețelor unele fragmente pot fi încadrate cronologic cu siguranță, în timp ce majoritatea nu permit o încadrare mai precisă decât aceea că aparțin epocii bronzului:

- un fragment de margine de vas cu buza alveolată (Fig. 1/1)¹¹, precum și unul din corpul unui vas mic cu toartă tubulară (Fig. 1/2)¹² au analogii în repertoriul ceramic Glina (bronzul timpuriu);

- un fragment decorat (Fig. 1/4) are analogii în ceramica din fazele clasice ale culturii Tei, mai probabil Tei-“La Stejar”¹³ (perioada mijlocie a epocii bronzului). Tot acestui repertoriu ceramic i-ar putea aparține și fragmentul de pahar (Fig. 1/3)¹⁴, și fragmentele de vase mai mari cu torți tubulare pe gât (Fig. 1/5)¹⁵; în cazul altui fragment (Fig. 2/1) nu e totuși sigur dacă toarta se află pe gât.

- fragmentele din fig. 2/2-4 nu se pot încadra cu siguranță, dar judecând după factură, ar putea și ele proveni din perioada mijlocie a epocii bronzului.

- fragmentul din fig. 3/1, prin formă și factură, este foarte probabil să aparțină unui kantharos sau unei cești de tip Zimnicea-Plovdiv, de tipul celor care apar în stratul Br. III din așezarea de la Popești¹⁶, deci provine din Bronzul târziu.

- ceramica din fig. 3/2-5; 4/1, după factură, poate fi atribuită mai degrabă Bronzului târziu.

- fragmentul din fig. 4/2 nu are nici o analogie cunoscută.

Concluzii: Lotul ceramic prezentat aici conține fragmente din Bronzul timpuriu, mijlociu și târziu. Date fiind condițiile lor de descoperire este imposibil de spus dacă ele provin dintr-o singură așezare multistratificată distrusă sau din așezări diferite, eventual unistratificate.

Epoca Latène

În 2005, din secțiunile S. 1, S. 2 și S. 3 au fost recoltate bucăți de lipitură arsă din pereții unor construcții cu structura din împletitură de nuiele. Fragmentele de lipitură păstrează amprente materialului lemnos.

Unele dintre acestea au o suprafață lisă, muruită, mai ales cele recoltate din S. 3, pe care se observă urme ale unui posibil decor incizat. În

¹¹ La Odaia Turcului, stratul inferior: E. Tudor 1982, fig. 3/2, 12 și la Greci: Schuster 1997, fig. 124/1-2.

¹² La Varlaam: Schuster 1997, fig. 71/4.

¹³ La București-Băneasa – “Lunca Colentinei”: Leahu 2003, pl. XXXVIII/1.

¹⁴ Leahu 2003, pl. XXXVII/11.

¹⁵ La Mogoșești: Schuster, T. Popa 2000, fig. 64/2.

¹⁶ De ex. Palincaș 1996, 33, fig. 5/2, 5; 6/2.

compoziția lipiturii au fost observate urme de materii vegetale (pleavă, paie) și nisip.

Din strat, de pe suprafața secțiunilor cercetate avem 59 de fragmente ceramice.

Dintre acestea, 39 sunt de la 37 fragmente de recipiente lucrate cu mâna.

Predomină pasta cărămizie, doar 7 fragmente sunt din pastă neagră.

Din numărul total al părților de vas, trei sunt buze, iar unul este din baza unui vas cu diametrul de 6,6 cm, foarte probabil o cană. Tot de la o cană, mare, poate fi fragmentul de toartă, de 5 cm, cu secțiunea rectangulară, de 2,8 x 2,2 cm.

S-au mai putut recunoaște următoarele forme: un vas cu pereți drepți, un chiup (perete gros de 1,5 cm) și încă o cană.

Ca tehnică de finisare a suprafeței s-a utilizat lustruirea în cazul a 5 vase și barbotinarea pentru alte 4. Dintre cele 4 vase, unul a fost decorat cu un brâu în relief. Un alt vas, din care s-a păstrat partea inferioară, cu peretele gros de 1-1,7 cm, a fost modelat prin tehnica colacilor de lut.

Fragmente de vase lucrate la roată sunt 20. Pasta a 5 dintre fragmente este cărămizie, 2 sunt negre, restul de 13 sunt de la vase cenușii (3 cu suprafața lustruită). Ca părți de vase 16 sunt pereți, iar restul de 4, buze.

Am înregistrat următoarele forme: un bol (diam. gurii 12,2 cm) (MMB-inv 175335; Fig. 5/12), o cană, un ulcior, o oală, 2 fructiere, 2 amfore de tipul "pseudo-Cos" (una cu diam. gurii de 9,2 cm. (Fig. 5/13) și 4 pythoi.

Au fost descoperite un jeton și două bucăți de perete de pythoi, de aprox. 5 cm, care pot fi considerate jetoane nefinisate. Piesa terminată este din peretele unui vas modelat cu mâna din pastă cărămizie cu nisip și pietricele, diam. 5,2 cm, 1,1 cm gros. (Fig. 5/11).

Inventarul L. 1 / 2005

Din umplutura complexului a fost recoltat material ceramic însumând 135 de fragmente de la 113 vase modelate cu mâna și 54 de părți de vase de la 48 de recipiente lucrate la roată.

Trebuie subliniat că 73 de fragmente, majoritatea pereți, sunt atipice, astfel că pentru 53 de vase lucrate la mâna, respectiv 14 la roată, forma a rămas necunoscută.

Prezentăm pe cele două categorii ceramice, descrierea fragmentelor ceramice care au îngăduit recunoașterea formelor de vase.

Ceramica lucrată cu mâna

Vase borcan

Am înregistrat 33 de fragmente (8 buze, 19 panse, 6 funduri) de la 27 de vase. Majoritatea fragmentele sunt din pastă cărămizie, mai intens sau mai slab arsă, 7 sunt din pastă neagră și doar 4 cenușii.

Nisipul și cioburile pisate constituie combinația adăugată pentru degresarea pastei ceramice pentru 12 dintre fragmente. Doar nisipul a fost utilizat în 9 cazuri, iar la 5 fragmente au fost observate în combinație pietricele de 2 – 5 mm sau calcar pisat (11 fragmente). Doar la unul dintre cioburi s-au observat alături de nisip, atât pietricele cât și cioburi pisate.

Ca tehnici de tratare a suprafeței vaselor menționăm barbotinarea (3 vase) și lustruirea (7 vase).

Indicele de fragmentare este ridicat: 5 fragmente au până la 3 cm, majoritatea măsoară 5-8 cm, doar 3 dintre bucățile de vase ating 11 cm. Grosimea pereților este cuprinsă între 0,7 și 1,6 cm.

Diametrele calculate pentru bazele a 3 borcane sunt de 7,4 cm, 8 și 11 cm. Una dintre baze, de 12,6 cm diametru, are urme care arată că vasul a fost făcut prin tehnica colacilor de lut.

Un alt vas, din care s-au păstrat 2 bucăți mari (fund și perete), cu diametrul fundului de 12 cm, are urme de ardere secundară și decor realizat cu măturica (Fig. 3/7).

Vasele aveau gura cu buză dreaptă sau evazată.

Am putut calcula diametrul gurii pentru alte 5 vase, care măsurau 14 cm (Fig. 4/8), 16 cm (2 vase) (Fig. 3/6) și 25 cm (Figura 3/2). Unul dintre vase avea diametrul gurii de 12 cm și 17 cm diametrul maxim la pântec.

Decorul aplicat în relief constă din butoni cilindrici, proeminențe conice și apucători simple ori cu alveole (Fig. 3/8) (8 fragmente), din brâie în relief dispuse vertical (2 fragmente), brâie alveolate lineare (4 fragmente) sau în ghirlandă, ori asociate cu butoni (2 fragmente).

Vase cu pereții drepti

Am identificat 9 fragmente de la 8 vase. Ca părți de vase menționăm 8 buze drepte, cu marginea rotunjită și un perete.

Pasta are culoarea cărămizie: este arsă neuniform în 4 cazuri, iar cioburi sunt de la 2 vase arse reducător. Au fost utilizați aceeași degresanți ca și în cazul vaselor borcan, în proporții asemănătoare. Doar 2 fragmente de buză prezintă câte o linie incizată. Unul dintre vase cu diam. gurii de 12,2 cm, are 2 proeminențe conice (Fig. 3/5).

Pentru 4 dintre vase am putut stabili diametrul gurii, la 12 cm, 22 și 31 cm. (Fig. 3/1).

Chiupuri

S-au păstrat 5 fragmente (o buză, 3 pereți și un fund) din 4 vase din pastă cărămizie grosieră, cu nisip și pietricele de 2-4 mm. Alte două fragmente sunt de culoare cenușie, unul dintre ele având calcar pisat în pastă. O buză este de la un vas din pastă neagră, cu nisip, cu suprafața lustruită. Grosimea pereților este între 1,2 și 2 cm.

Unul dintre vasele cărămizii are suprafața barbotinată, arsă neuniform. Are fundul gros de 1,5 cm și cu un diametru de 22,2 cm. (Fig. 3/9).

Vasul cărămiziu de la care avem păstrată buza, era decorat cu un brâu în relief aplicat vertical de sub buză (Fig. 3/3).

Fructiere

S-au înregistrat 7 fragmente de la 6 vase. Dintre acestea 3 au suprafața lustruită la exterior.

Ca degresanți s-au folosit în amestec cu nisipul, cioburile pisate sau pietricele de 2-3 mm (2 vase).

Pastă de culoare cărămizie:

- o buză lată de 4 cm, arsă neuniform, suprafața lustruită;
- o buză, suprafața lustruită, diam. gurii 40 cm. (Fig. 4/4);
- un fragment din zona de inserție a cupei la picior, ars neuniform;

Din pastă de culoare brună:

- un fragment din zona de inserție a cupei la picior, suprafața lustruită, diam. picior 8 cm, grosime perete 1,5 cm. (Fig. 4/2);
- 2 fragmente de buză de 5,5 cm lățime, diam. gurii 45,4 cm. (Fig. 4/5).

Cătuie

S-a descoperit baza unei cești – opaiț mari, din pastă cărămizie cu calcar și cioburi pisate, arsă neuniform. În interior se observă urme de ardere secundară. Diametrul fundului măsoară 8 cm, iar toarta are 2,5 x 2 cm în secțiune (Fig. 5/3).

Boluri

- un fragment de perete din pastă cărămizie, suprafața lustruită;
- un fragment de buză dreaptă, ușor trasă în afară, pastă cărămizie;
- un fragment de buză din pastă neagră, suprafața lustruită, diam. gură 14,6 cm. (Fig. 3/3).

Strachină (?)

- un fragment de buză dreaptă, pastă cărămizie, arsă neuniform.

Căni

Sunt 4 vase: o tortiță din pastă cărămizie, cu secțiunea de 1 x 2 cm și 2 pereți de la două vase din pastă de culoare neagră, cu nisip și cioburi pisate, cu suprafața lustruită.

Din aceeași pastă este o cană (9 fragmente) căruia îi lipsește gâtul. Are diam. fundului de 8 cm, diam. pânze de 12 cm și păstrează zona de inserție a torții, de secțiune ovală, cu diam. de 3 cm. (MMB-inv 175334; Fig. 5/5).

Vas miniatural

Din vasul aproximativ bitronconic, s-a păstrat partea inferioară. Este confecționat din pastă de culoare neagră, cu nisip și pietricele (2 – 3 mm).

Fundul nu are grosimea uniformă, iar suprafața sa arată că vasul din pastă crudă a fost așezat la uscat pe un pat de nisip. (MMB-inv 175332; Fig. 5/2).

Pentru 13 dintre fragmentele pentru care nu s-a putut recunoaște forma recipientelor din care provin, am putut reconstitui diametrele pentru gura sau baza vaselor.

Pastă de culoare cărămizie:

- fragment de buză, pastă cu nisip, calcar și cioburi pisate, arsă neuniform, diam. gurii 12 cm;
- 2 fragmente de fund, pastă cu nisip și pietricele de 3 - 5 mm, urme de ardere secundară la interior, diam. 11 cm;
- 2 fragmente din fundul a 2 vase, pastă cu nisip, pietricele de 3 mm și cioburi pisate, arsă neuniform, diam. 10 cm;
- 2 fragmente (fund și perete), pastă cu nisip și pietricele de 3 - 5 mm, suprafața lustruită, diam. 16 cm.

Pastă de culoare cenușie:

- buză, pastă cu pietricele de 4 mm și calcar pisat, diam. gurii 16,6 cm.

Pastă de culoare neagră:

- buză dreaptă rotunjită, vas de dimensiuni mici, diam. gurii 11 cm;
- fragment de fund, pastă cu nisip, pietricele de 2 - 3 mm și cioburi pisate, diam. 8,4 cm.

Ceramica lucrată la roată

Boluri

Au fost identificate două fragmente:

- partea inferioară a unui vas din pastă cenușie, cărămizie în spărtură, cu nisip, păstrează un decor incizat din cercuri concentrice (4 pe fund și alte câte 3, respectiv 5 grupate la 1,5 cm), (Fig. 4/9);
- un fragment de buză din pastă cenușie, suprafața lustruită, diam. gură 16 cm. (Fig. 4/8)

Căni

Sunt 5 fragmente din pastă cenușie cu nisip fin: o buză dreaptă și 4 bucăți de perete. Dintre acestea, unul este de la o cană cu diam. la pântec de 11 cm, cu suprafața lustruită (Fig. 5/1). Alte 2 fragmente au păstrat decorul din linii paralele, incise. Unul dintre acestea indică un diam. maxim de 10.6 cm.

Tot de la căni ar putea fi alte 3 fragmente (un perete și o parte de fund) de la 2 vase pentru care nu s-a recunoscut forma, din pastă de culoare cenușie, cu diametrul fundului mic de 5.3 cm și de 5,6 cm cu grosimea perete 0,7 cm.

Castroane

S-au descoperit 8 fragmente (3 pereți și 5 părți de fund) de la 7 vase:

- un fund cu picior inelar, pastă cenușie, diam. 6.2 cm, grosime perete 0.5 cm;

- un fund cu picior inelar, pastă cenușie, grosime perete 0,7 cm;
- un fund cu picior inelar, pastă cenușie, cărămizie în spărtură, suprafața lustruită;
- un fund cu picior inelar, pastă cenușie, cărămizie în spărtură, diam. 7,4 cm, grosime 0,9 cm;
- un perete și fund cu picior inelar, pastă cenușie, cărămizie în spărtură, diam. 5,7 cm. Pe perete au fost zgâriate 3 linii;
- un fund cu picior inelar, pastă neagră cu nisip și cioburi pisate, arsă neuniform, diam. 10,6 cm. (Fig. 4/7).

Capac

- o buză din pastă fină cenușie, suprafața lustruită, cu diam. de 18,4 cm.

Fructiere

- 6 fragmente din vase lucrate la roată din pastă cenușie, dintre care 4 au suprafața lustruită.
- două buze sunt de la 2 vase cu suprafața lustruită, cu gura puternic evazată.
- partea inferioară a unei cupe, păstrată pe 5 cm înălțime;
- o buză lată de 4,3 cm, cu suprafața lustruită, cu o linie incizată, diam. gurii 34 cm. (MMB-inv 175331; Fig. 4/1);
- un fragment de perete, suprafața lustruită, cu 2 linii paralele incizate pe diametrul maxim al vasului;
- o parte de picior, suprafața lustruită, diametru de 13,2 cm, cu 3 linii paralele incizate către bază (Fig. 4/3);
- un alt picior, cu diam. de 7,4 cm, este de la o fructieră din pastă cărămizie.

Degresantul folosit pentru toate vasele este nisipul fin. Grosimea pereților este mică, cuprinsă între 0,6 și 1 cm.

Pythoi

- 6 fragmente din pastă de culoare cenușie: 2 buze, 3 și câte 2 respectiv 3 pereți din alte două vase. O buză și 2 pereți prezintă ca decor linii paralele incise.

Din pastă de culoare cărămizie sunt 10 fragmente de pereți de la 7 vase. Alături de nisip s-au adăugat pentru degresare pietricele de 2 – 3 mm. Grosimea pereților este de 1,2 – 2 cm. Un singur fragment este din zona decorată cu o linie incisă.

Amfore

S-au descoperit 3 panse de la tot atâtea amfore din pastă omogenă, cărămizie, cu nisip fin. Două dintre fragmente cenușii la interior, cu grosimea de 0,8 cm. pot fi imitații locale.

Menționăm și un fragment (5 cm) din buza unui vas lucrat la roată din pastă cenușie, (diam. gurii 9,4 cm) care păstrează urme de vopsea neagră, atât la exterior cât și la interior.

Jetoane

Au fost descoperite 5 piese confecționate din pereți de vase:

- pastă cenușie cu nisip fin, vas lucrat la roată, dimensiuni: 4,7 x 5 cm, 1,1 cm gros; (Fig. 5/8)
- pastă cărămidie omogenă cu nisip și cioburi pisate, vas lucrat la roată, dimensiuni: 5,5 x 5,6 cm, 0,9 cm gros. (Fig. 5/9);
- perete de pithos, pastă cărămidie cu mult nisip și cioburi pisate, dimensiuni: 4,6 cm diam. x 1,7 cm gros. (Fig. 5/7);
- pastă cenușie, negru în spărtură, cu nisip și cioburi pisate, vas modelat cu mâna cu suprafața exterioară lustruită, dimensiuni: 6,5 x 1,1 cm gros. (Fig. 5/10);
- pastă cărămidie, negru în spărtură, cu nisip și pietricele, vas modelat cu mâna, dimensiuni: 4,5 cm diam. x 1,1 cm gros. (Fig. 5/6).

Fusaiolă

Este o piesă de formă cilindrică, din pastă cărămidie cu nisip, slab arsă. Are diametrul de 2,7 cm și grosimea de 1,5 cm. (MMB-inv 175333; Fig. 5/4).

Campania 2006

Din suprafața cercetată, din stratul de cultură, a fost recoltat un număr de 180 de fragmente, 171 de la 127 vase lucrate cu mâna. Din numărul total de fragmente, cu dimensiuni reduse (max. 5 cm), avem doar 4 buze (una de la un vas cu diametrul gurii de 14 cm) și 3 părți din fundul unor vase. Dintre acestea, două au bazele de 11 și 12 cm diametru.

Tratamentul suprafeței constă în lustruire pentru 52 de fragmente sau în aplicarea unei barbotine, pentru 44 dintre fragmente.

La decopertare, s-a descoperit un mic fragment din fundul unui bol cu decor în relief, turnat din pastă fină cenușie (Fig. 7/5). Dimensiuni: 3 x x 0,3 cm grosimea peretelui. Decorul păstrat este alcătuit din 8 protuberanțe (3 mm diam.) dispuse circular, la distanțe ușor inegale, în jurul celei de a noua. Protuberanțele sunt înscrise într-un cerc în relief, care delimitează și următorul registru decorativ, alcătuit din motive vegetale imbricate, din care s-a păstrat cca. 1 cm². Un fragment de bol foarte apropiat ca elemente de decor și dispunere a acestora, a fost descoperit la Popești.¹⁷ Un decor asemănător se găsește pe un alt fragment descoperit la Vlădiceasca¹⁸.

¹⁷ R. Vulpe 1955, fig. 15/3.

¹⁸ Trohan 1976, fig. 22/5.

Inventarul L. 1 / 2006

Din umplutura L. 1`a fost recoltat material ceramic însumând 255 fragmente: 182 de la 176 vase modelate cu mâna și 73 de bucăți din 68 de vase lucrate la roată.

Cum majoritatea fragmentelor ceramice descoperite sunt pereți de vase, pentru 79 dintre fragmente, din care doar 10 măsoară peste 5 cm, nu s-a putut recunoaște forma vaselor din care provin.

Mai jos prezentăm pe cele două categorii ceramice, descrierea fragmentelor ceramice care au îngăduit recunoașterea formelor de vase.

Ceramica lucrată cu mâna

Vase borcan

Acestei forme i-am atribuit 48 de fragmente de la 46 de vase (5 butoni cilindrici, 11 buze, 32 panse).

Toate fragmentele sunt din pastă cărămizie, mai bine sau mai slab arsă (8 fragmente sunt de culoare negru-cenușie la interior, iar 16 au această culoare în spărtură).

Pentru 22 de fragmente, combinația adăugată pentru degresarea pastei ceramice este alcătuită din nisip și cioburi pisate. Doar nisipul a fost utilizat în 9 cazuri, iar la 5 fragmente au fost observate în combinație pietricele de 2 – 5 mm sau calcar pisat (10 fragmente). Doar la două dintre cioburi s-au utilizat alături de nisip atât pietricele cât și cioburi pisate.

Ca tehnici de tratare a suprafeței vaselor menționăm barbotinarea (7 vase) și lustruirea (4 vase).

Grosimea pereților este cuprinsă între 0,7 și 1,5 cm.

Vasele aveau gura cu buză dreaptă, ușor evazată. Am putut calcula diametrul gurii doar pentru 3 dintre vase, care măsurau 16, 22 și 24 cm.

Decorul aplicat în relief este plasat cu predilecție pe gâtul vaselor și consta dintr-un brâu alveolat (12 fragmente), sau din butoni cilindrici (8 fragmente), ori din combinația celor două motive (1 fragment). Pe două fragmente, brâul în relief era dispus oblic pe gâtul vaselor (Fig. 6/1). Doi pereți au păstrat câte o proeminență ovală cu alveolare în mijloc.

Vase cu pereții drepti

Am identificat 26 de fragmente de la 18 vase. Ca părți de vase menționez 14 buze (13 drepte și una ușor evazată decorată prin alveolare cu unghia) și 12 pereți.

Pasta are culoarea cărămizie (24 fragmente, dintre care 11 sunt negre-cenușii în spărtură). Două cioburi sunt de la vase arse reducător.

Au fost utilizați aceeași degresanți ca și în cazul vaselor borcan. În aproximativ aceleași proporții. Suprafețele a două vase au fost barbotinate, pentru alte 3 preferându-se lustruirea. Doar 2 fragmente sunt de la vase cu decor: o buză descrisă mai sus și un perete cu brâu în relief.

Pereții au grosimea între 0,7 și 1,4 cm. Doar pentru 2 vase am putut stabili diametrul gurii, la 16 cm.

Chiupuri

S-au păstrat 8 fragmente (7 de perete și un fund) din 5 vase mari destinate stocării. Unul singur a fost ars reducător, celelalte având diverse nuanțe de cărămiziu. În pasta grosieră, alături de nisip, s-a utilizat ca degresant cioburile pisate, în două cazuri adăugându-se și pietricele. Grosimea pereților măsoară între 1,5 și 2,2 cm. Fragmentul de fund păstrat, gros de 2,7 cm, este de la un vas cu baza de peste 20 cm.

Oale (?)

Dimensiunile reduse ale fragmentelor de buze (3-5 cm) ne îngăduie doar să bănuim această formă:

- un fragment de buză rotunjită, evazată, pastă cărămizie cu nisip și pietricele (3 mm), gros de 2 cm, arsă neuniform;
- un fragment de buză evazată, teșită spre exterior, pastă cărămizie cu nisip, pietricele (3 mm) și cioburi pisate, gros de 0,6 – 1,2 cm, arsă neuniform;
- un fragment de buză dreaptă, evazată, pastă brună cu nisip și cioburi pisate, gros de 1,2 cm, lustruit la interior;
- un fragment de buză evazată, teșită spre exterior, pastă cenușie cu nisip și calcar pisat, gros de 1 cm, lustruit la exterior.

Fructiere

Au fost înregistrate 15 fragmente de la tot atâtea vase. Dintre acestea 11 au suprafața lustruită, 3 atât la exterior, cât și la interior.

Ca degresanți s-au folosit în amestec cu nisipul, cioburile pisate, pietricele de 2-3 mm sau calcar pisat (2 fragmente).

Pastă de culoare cărămizie:

- o buză, arsă neuniform, 1,1 - 1,8 cm gros. perete. (Fig. 6/9);
- un fragment din zona umărului, ars neuniform, 8 x 0,7 - 1,4 cm gros.;
- un fragment de picior, diam. de 8 cm. 1,1 cm gros.;
- un fragment de picior, diam. de 12 cm. 1,1 cm gros. (Fig. 6/3);
- un fragment de picior, diam. de 8 cm. 1,4 cm gros., cu calcar pisat în pastă:

- un fragment din zona de inserție a cupei la picior. 0,8 cm gros. perete. suprafața acoperită cu slip albicios.

Din pastă de culoare cărămizie, neagră, în spărtură sunt 3 fragmente de pereți cu grosimi între 0,9 și 1,7 cm.

Pastă de culoare neagră:

- un fragment de picior, diam. de 12 cm x 1 cm gros., din pastă cu cioburi pisate și pietricele. arsă neuniform;
- un fragment de buză, diam. gurii de 35 x 1,4 cm gros. pastă arsă neuniform;

- 3 fragmente de pereți cu grosimi între 0,7 - 1,5 cm, din pastă cu nisip (1) și cioburi pisate (2).

Din pastă de culoare neagră, cărămie în spătură: un fragment de picior, diam. de 8 cm, 1,4 cm gros.

Cățui

S-au descoperit fragmente din 3 cești – opaiț de dimensiuni mari, cu torți masive, din pastă neomogenă, cu degresanți grosieri (nisip cu granulația mai mare de 1 mm și pietricele), arsă neuniform:

- un fragment din baza unei cățui, cu diam. de 10 cm și peretele gros de 1,3 cm, din pastă cărămie;

- o toartă de 2,5 x 3,5 cm secțiune, 5 cm lung., pastă cărămie cu nisip și pietricele, arsă neuniform;

- o toartă de 7 cm lung. și 2,7 cm diam., pastă cărămie.

Căni

S-au înregistrat 3 fragmente din pastă neagră:

- un perete, gros de 1,1 cm, cu nisip fin ca degresant, suprafața lustruită, diam. pântec 16 cm;

- un perete, gros de 0,6 cm, cu nisip și cioburi pisate;

- un fragment de toartă, gros. perete de 1 cm, cu nisip fin și cioburi pisate;

- o toartă din pastă fină cenușie, de 6 cm lungime, cu nervură mediană în relief, secțiunea de 2,2 x 0,8 cm.

Castron

Un fragment de 5 cm dintr-o buză rotunjită, evazată, din pastă neagră cu nisip fin și cioburi pisate, suprafața lustruită, ars neuniform, gros. perete 0,6 cm. (Fig. 6/5).

Ceramica lucrată la roată

Fructiere

S-au descoperit 7 fragmente din vase lucrate la roată din pastă cenușie (3 de buze, 2 de picior, 2 panse). Toate părțile de vase enumerate au suprafața lustruită, cu excepția celor 2 bucăți de picior. Această constatare poate indica utilizarea lustruirii ca tehnică de tratament a suprafeței, strict pentru părțile de vas care necesită creșterea impermeabilității.

Degresantul folosit este nisipul fin, la care în 2 cazuri s-a adăugat și calcar pisat. Grosimea pereților este mică, cuprinsă între 0,6 și 0,9 cm.

S-au putut reconstitui 2 diametre de cupe, de 24 și 34 cm.

Boluri

Două fragmente de buză dreaptă de la vase cu diam. gurii de 14 cm. Unul din pastă cenușie are peretele gros de 0,4 cm, iar celălalt gros de 0,3 cm este din pastă neagră. (Fig. 6/7 – 8)

Cupă (?)

Un mic fragment de picior (Fig. 6/4), din pastă cenușie cu nisip și cioburi pisate, arsă neuniform (perete gros de 0,3 – 0,7 cm).

Castroane

S-au descoperit 3 frg. de buze din pastă cenușie fină, lustruită. Toate sunt decorate cu câte o linie incisă.

- un fragment de 12 cm, gros. perete 0,6 cm, diam. gură 30 cm, (Fig. 6/6);

- 2 fragmente mici, de la vase diferite, cu pereții groși de 0,5 și 0,8 cm.

Căni

Pastă de culoare neagră cu nisip fin ca degresant:

- un fragment de buză, diametrul gurii de 10 cm, gros. perete de 0,5 cm;

- un perete, gros de 0,6 cm, suprafața lustruită, diametru pântec ? 10 cm;

- un fragment de tortiță, suprafața lustruită, gros. perete 0,7 cm;

- parte din toarta unei cănițe, din pastă cenușie fină, lustruită, gros. perete 0,8 cm.

Pastă de culoare cenușie cu nisip fin:

- o toartă de 6 cm lungime, cu nervură mediană în relief, secțiunea de 2,2 x 0,8 cm. (Fig. 6/10).

Din pastă de culoare cărămizie cu nisip fin:

- o toartă bifidă aplatizată, de 8 cm, dimensiuni secțiune 3 x 0,8 cm. (Fig. 6/12);

- un perete gros de 1 cm, ars neuniform;

- un fragment de buză, pastă cărămizie, neagră în spărtură, diametrul gurii de 8 cm, gros. perete de 0,4 cm.

Ulcioare

Au fost identificate 2 vase din pastă fină, cenușie, cu nisip ca degresant:

- o buză de la un ulcior cu gura probabil trilobată, cu suprafața lustruită, (perete gros de 0,3 - 0,6 cm);

- 2 fragmente de perete din același vas, (gros. perete 0,7 cm), bandă din linii incizate.

Amfore

S-au descoperit 19 panse de la tot atâtea amfore. Dintre acestea, 5 fragmente cu grosimi între 0,6 și 1,6 cm. sunt din pastă albicioasă cu mult nisip, caracteristică vaselor de import. Celelalte sunt lucrate din pastă omogenă, cu nuanțe diferite de cărămiziu. Un singur fragment ars neuniform, lung de 15 cm, gros de 1,2 cm, ce indică un diam. de 20 cm, este sigur de la o imitație locală a unui astfel de recipient.

Pythoi

Am înregistrat 36 de fragmente de la 34 de vase, cu grosimi ale pereților între 0,7 – 2,7 cm. Dintre acestea, 2 vase erau mai slab arse, cenușii

la exterior și de culoare neagră în spărtură, unul având suprafața lustruită, alte 15 erau cărămizii la exterior și cenușii la interior. Celelalte vase aveau diverse nuanțe de cărămiziu. Ca degresanți s-a folosit în toate cazurile nisipul, în amestec cu pietricele (2 - 4 mm) în 5 cazuri sau cu cioburi pisate într-un caz.

Un singur fragment a păstrat o parte din decorul incizat: un val între linii paralele.

Chiar dacă aceste vase au pereți groși, s-au păstrat bucăți de dimensiuni reduse: 12 dintre fragmente sunt de până la 3 cm; 16 măsoară în jur de 5 cm. Din restul de cioburi, de peste 7 cm, doar 2 măsoară 10, respectiv 14 cm.

Fusaiolă

Este o piesă bitronconică, păstrată pe jumătate, din pastă cărămizie cu nisip și cioburi pisate, arsă neuniform, diam. 4 cm x 2,8 înălțime, diam. gaură 1,3 cm. (Fig. 6/16).

Groapa Gr. 1/2006

Inventar

Din umplutura gropii a fost recoltat material ceramic însumând 40 de fragmente.

Dintre acestea, 25 sunt de la 24 de vase modelate cu mâna, iar restul de 15 de la tot atâtea recipiente ceramice lucrate la roată.

Ceramica lucrată cu mâna

Pentru 8 dintre fragmente (pereți, de 3-5 cm mărime, cu grosimi cuprinse între 0,5 – 1,1 cm, de la 7 vase) nu s-au putut recunoște formele recipientelor din care provin.

Au fost identificate următoarele forme de vase modelate cu mâna:

Vase borcan

- un perete (gros de 1 cm) din pastă cărămizie, negru cenușiu în spărtură, acoperit cu angobă;

- un perete (gros de 0,8 cm) din pastă cărămizie cu nisip și cioburi pisate, ars neuniform. Păstrează o apucătoare ovală cu alveolă în mijloc;

- un perete (gros de 1,4 cm) din pastă cărămizie, cu nisip și calcar pisat, ars neuniform. Păstrează o parte a brâului alveolat în ghirlandă aplicat ca decor;

- un perete (gros de 1,2 cm) din pastă cenușie, cu nisip și pietricele, păstrează brâul alveolat dispus în ghirlandă;

- o apucătoare oval aplatizată dintr-un vas ars oxidant, cu nisip și cioburi pisate în pastă, cu gros. peretelui de 1,2 cm.

Vas cu pereții drepți

- un fragment cu buza dreaptă, din pastă cărămizie, ars neuniform, perete gros de 0,9 cm.

Oale (?)

S-au păstrat părți din fundul a două vase cu diametrul bazei de 14 cm și 20 cm, groase de 1,5 și 1,6 cm, arse oxidant. Unul dintre vase este ars neuniform, celălalt are suprafața barbotinată.

Chiupuri (?)

A fost descoperit un fragment cu un perete gros de 1,8 cm, din pastă cărămizie la exterior, neagră la interior, cu nisip și pietricele de 3 mm.

Fructiere

- un fragment de picior din pastă cenușie, cu nisip și pietricele de 3 mm, de 0,7 cm gros;
- un fragment de picior din pastă neagră cu nisip, de 1,6 cm gros., păstrează o nervură oblică în relief;
- un fragment din zona inferioară a cupei, pastă de culoare neagră cu nisip, suprafața lustruită, la exterior și la interior, 10 x 1,5 cm gros.;
- un perete (gros de 0,9 cm) din pastă brună cu nisip.

Cățui

- o parte dintr-o toartă masivă (2,6 x 3,5 cm în secțiune) prinsă de fund. Acesta imită grosolan fundul inelar al vaselor lucrate la roată. În pasta arsă oxidant s-a adăugat alături de nisip și calcar pisat (Fig. 6/2):
- o toartă de 8 cm lung. și 3 cm diam., pastă arsă reducător, cu nisip și cioburi pisate.

Căni

- toartă, (8 cm lung.), din pastă cărămizie cu nisip și calcar pisat, cu secțiunea rectangulară de 4,6 x 1,9 cm. (Fig. 7/1);
- toartă (5 cm lung.), din pastă neagră, cu nisip și cioburi pisate, cu secțiunea rotundă de 1,4 x 1,7 cm.

Ceramica lucrată la roată

Pentru un singur fragment din pastă cărămizie, forma nu a putut fi recunoscută.

Fructiere

Am identificat două fragmente de buză din pastă cenușie fină, cu nisip. Prima este dintr-o cupă cu suprafața lustruită, cu peretele gros de 0,6 cm și diametrul gurii de 22 cm. Cealaltă este dintr-o cupă cu peretele gros de 1 cm.

Strecurătoare

- un mic fragment din pastă cenușie fină, din partea cu perforații, gros. perete 0,6 cm.

Boluri

Sunt două fragmente din pastă cenușie fină, cu nisip:

- un fragment de buză rotunjită, ușor teșită spre interior, gros. perete 0,5 cm;

- un fragment de buză, suprafața lustruită, gros. perete 0,7 cm. (Fig. 6/13).

Cănițe

S-au păstrat două fragmente din pastă cenușie fină: o toartă cu diam. de 1,5 cm și un fragment din buza rotunjită a unui vas cu peretele gros de 0,2 cm. Diametrul gurii măsoară 5 cm. Sub buză s-a păstrat o linie incisă.

Cupă

- un mic fragment din piciorul, din pastă cenușie la exterior și cărămidie la interior, arsă neuniform. Grosime perete de 0,4 cm.

Capac

- din pastă cenușie fină, cu gros perete de 0,5 cm. Diametrul gurii măsoară 24 cm. (Fig. 7/3).

Ulcioare

Au apărut fragmente din două vase:

- o buză din pastă fină, neagră, lustruită, de la un vas cu gura de 6 cm diam.;

- un perete gros de 0,5 cm, din pastă fină, cenușie la exterior și cărămidie la interior, care păstrează decorul constituit dintr-o bandă de linii incizate paralele.

Amfore

- un perete gros de 1,4 cm, din pastă cărămidie fină, are o depunere de culoare neagră la interior;

- partea superioară a unei amfore din pastă cărămidie cu nisip fin, diam. gură 12 cm, păstrează o parte a torții, ovală în secțiune (3,3 x 2,1 cm), (Fig. 7/2).

Pythos (?)

- un perete gros de 0,8 – 1,4 cm x 8 cm, din pastă cărămidie cu mult nisip.

Jetoane

S-au descoperit două piese confecționate din pereții unor vase lucrate cu mâna, ambele cu diam. de 4 cm, sparte aprox. pe jumătate. Primul a fost șlefuit din peretele unui vas cenușiu, gros de 0,8 cm. (Fig. 6/14). Celălalt jeton este din ceramică neagră, gros de 1,1 cm. (Fig. 6/15).

Groapa Gr. 2 / 2006

Inventar

A avut un inventar redus:

- un fragment dintr-un vas cu pereții drepți, lucrat cu mâna, cărămidie la exterior/negru la interior, cu nisip în pastă, gros. perete 0,9 cm;

- o cană căreia îi lipsește gura și o parte a gâtului, din pastă fină, cenușie cu nisip. Dimensiuni: 16,2 cm înălțime, 7,4 cm diam. fundului

inelar, gros perete 0,4 - 0,6 cm. Pe diam. maxim al pântecului sunt 2 incizii paralele (Fig. 7/4).

Concluzii

Locuințele descoperite la Dămăroaia, pe malul sudic al lacului Grivița, sunt construcții cu podea adâncită față de nivelul de călcare antic. Pereții erau ridicați cu lipitură de lut în amestec cu fibre vegetale, care îmbrăca structura lemnoasă, din nuiele și scânduri. Pentru susținerea acoperișului au fost folosiți pari groși de 7 – 9 cm.

Deși în interiorul celor două complexe nu s-au descoperit instalații de foc *in situ*, acestea au existat cu siguranță, fiind demontate sau distruse în vechime, la abandonarea clădirilor. Dovada sunt numeroase fragmente de crustă de vatră descoperite în umplutură. În ambele gropi de locuință au apărut câteva fragmente din câte o vatră decorată.

În L. 1/2006, pe latura de sud, a fost înregistrată o groapă care face parte din amenajarea locuinței. Astfel de “dotări” folosite cel mai probabil pentru stocare, plasate tot pe latura sudică a locuinței, s-au descoperit și la Vlădiceasca¹⁹, L. 46 și L. 53, descrise de G. Trohani, ca fiind “gropi de provizii de dimensiuni mici și mijlocii”²⁰.

Dealtfel, complexe de locuire de la Vlădiceasca, unde s-au descoperit și vetre decorate²¹ *in situ*, sunt cea mai bună analogie pentru locuințele din așezarea de la Dămăroaia.

Pentru cuptorul C. 1, cu vatra circulară, care avea cupolă și pereți din lut, o bună analogie constructivă găsim la Popești²², în nivelele Lt II. 1 - II. 3.

Despre materialul ceramic descoperit prin cercetările din 2005 – 2006 de la Dămăroaia, putem menționa următoarele:

- Au fost analizate 751 de fragmente, recoltate din strat și din interiorul complexelor;

- 683 de fragmente sunt de la vase lucrate cu mâna, ceea ce reprezintă 90,9 % din total;

- Indicele de fragmentare este foarte ridicat, doar 6,6 % din numărul total de fragmente măsurau 10 – 16 cm;

În cele două locuințe raportul între ceramica modelată cu mâna și cea lucrată la roată este asemănător:

- L.1 / 2005. 258 fragmente. 194 lucrate cu mâna (75,2 %). 64 (24,8 %) la roată;

- L.1 / 2006. 255 fragmente. 182 lucrate cu mâna (71,4 %). 73 (28,6 %) la roată;

¹⁹ Trohani 1987, p. 53. fig. 1.

²⁰ Trohani 1975, p. 151-152.

²¹ Trohani 1976, p. 90.

²² R. Vulpe 1966, p. 33. Fig. C.

Ca număr de vase prezente în inventarele recoltate din umplutura celor două locuințe menționăm:

- L.1 / 2005: 220 de vase, dintre care 166 lucrate cu mâna și 54 la roată;

- L.1 / 2006: 244 de vase, dintre care 176 lucrate cu mâna (72,3 %), 68 (26,7 %) la roată;

Numărul de vase identificat, extrem de mare pentru a fi considerat doar inventarul locuinței, include fără îndoială și fragmentele strânse ulterior în umplutura gropii locuinței, după abandonarea acesteia.

Pentru ceramica modelată cu mâna menționăm ca tehnici de tratament a suprafețelor pentru creșterea impermeabilității vaselor, barbotinarea și lustruirea. În cazul vaselor deschise ca fructierele, cupele acestora au fost lustruite atât la exterior, cât și la interior.

Câteva dintre bazele vaselor lucrate cu mâna, ne-au sugerat modelarea lor prin folosirea tehnicii „colacilor de lut”.

Amestecul folosit în mod constant pentru degresarea pastei vaselor lucrate cu mâna era alcătuit din nisip cu granulație de 1 mm și cioburi pisate de 3-5 mm.

Ceramica lucrată la roată este din pastă omogenă, arsă uniform în cele mai multe cazuri și are de multe ori suprafața lustruită. În pastă se observă constant nisipul cu granulația sub 1 mm.

În inventarele celor două locuințe au apărut asociate mai multe forme ceramice tipice celei de a doua vârstă a fierului (sec. II – I a. Chr.): borcane și vase cu pereții drepți, cățui, fructiere lucrate la roată și cu mâna; chiupuri, căni; boluri nedecorate lucrate la roată; strecurătoare; castroane; ulcioare; pythoi și amfore (imitații locale și de tipul pseudo - Cos).

Bune analogii pentru ceramica descrisă se găsesc în așezările²³ contemporane cercetate la București –Cățelu Nou, Tei - Ziduri între vii, Tânganu, Dragomirești-Deal²⁴ atribuite culturii geto – dacice clasice (sec. II – I a. Chr.).

Epoca migrațiilor

Materialele arheologice analizate aparțin unui singur complex arheologic, L. 2/2006. cercetat integral. Din locuința L. 2/2005 de care ține și cuptorul C. 3, necercetată integral, nu avem fragmente ceramice, doar vălătuci din lut.

Inventarul L. 2 / 2006

Inventarul constă din fragmente ceramice și vălătuci.

²³ Leahu 1965. p. 27–34; Panait, M. Turcu 1968. p. 55–69. 93–95; Panait, M. Turcu 1969. p. 163–178.

²⁴ Mănușu-Adameșteanu, M. Negru, B. Tănăsescu 2001. p. 10. fig. III/2–5.

Există o singură piesă realizată din bronz, descoperită pe podeaua complexului. Este vorba despre un obiect (4,2 cm lungime) cu un cap piramidal, alungit (0,3 x 1,6 cm), cu corpul dintr-o bară rotundă în secțiune (0,25 cm diam.) și un al doilea capăt plat (lat de 0,3 cm), rectangular în secțiune.

Cel mai probabil este o ustensilă, capătul piramidal fiind partea activă, în timp ce capătul plat reprezintă partea de fixare într-un mâner.

O piesă asemănătoare a fost descoperită în L 4 din așezarea de la Dodești, jud. Vaslui. Piesa de acolo are același cap piramidal ascuțit, este însă realizată din fier, iar celălalt capăt este rotund, iar pe corp prezintă niște striuri. Dan Gh. Teodor o interpretează ca fiind o pilă - burghiu²⁵.

Ceramica descoperită în acest complex provine în totalitate din zona cuptorului, fiind observate trei grupe: prima este alcătuită din fragmentele clădite în peretele – îngrăditură; a doua din fragmentele aflate la gura cuptorului, iar cea de a treia cuprinde fragmentele descoperite în zona dintre cuptor și îngrăditură.

Catalog ceramic

Fragmentele din zona cuptorului

- vas lucrat la roată, $D_{buză} = 11$ cm; degresant: nisip și foarte rare pietricele (1 mm); culoare: cenușiu; decor: un cordon ușor reliefat dispus pe gât, o bandă de linii fine incizate la baza gâtului și o a doua în apropierea diametrului maxim (Fig. 8/2);

- vas lucrat cu mâna; $D_{buză} = 14$ cm; degresant: pietricele și cioburi pisate; culoare: cărămiziu (MMB-inv 175337; Fig. 8/3);

- vas lucrat cu mâna, $D_{buză} = 32$ cm; degresant: pietricele numeroase și cioburi pisate; culoare: cafeniu (Fig. 8/5);

- vas lucrat cu mâna; $D_{buză} = 11$ cm; degresant: pietricele (1 – 2 mm) și rare cioburi pisate (unele de 3 – 4 mm); culoare: cărămiziu (Fig. 9/1);

- vas lucrat cu mâna; $D_{buză} = 10$ cm; degresant: pietricele și cioburi pisate (rar mai mari de 1 mm); culoare: cărămiziu (Fig. 9/4);

- vas lucrat cu mâna; $D_{buză} = 10$ cm; degresant: pietricele (1 – 2 mm) și rare cioburi pisate; culoare: cafeniu cu urme de ardere „secundară” (Fig. 9/5);

- vas lucrat cu mâna; degresant: pietricele (1 mm) și rare cioburi pisate; culoare: cărămiziu cu urme de ardere „secundară” (Fig. 9/6);

- vas lucrat cu mâna; degresant: pietricele (1 – 3 mm) și cioburi pisate (3 – 4 mm); culoare: cărămiziu (Fig. 10/3);

- vas lucrat cu mâna; $D_{buză} = 10$ cm; degresant: pietricele și cioburi pisate (unele și de 4 mm); culoare: cărămiziu (Fig. 10/4);

²⁵ D. Gh. Teodor 1984. p. 24, 29, fig. 6/10.

- vas lucrat cu mâna; $D_{\text{bază}} = 9$ cm; degresant: pietricele (1 – 3 mm) și rare cioburi pisate; culoare: cărămiziu, cu urme de ardere „secundară” (Fig. 10/5);

- vas lucrat cu mâna; $D_{\text{bază}} = 12$ cm; degresant: pietricele (1 mm); foarte rare cioburi pisate; culoare: cărămiziu cu urme de ardere „secundară”; păstrează la exteriorul bazei amprenta „patului” de pietricele pe care a fost depus după modelare (Fig. 10/6);

Fragmentele din peretele – îngrăditură

- vas lucrat cu mâna; degresant: pietricele și rare cioburi pisate; culoare: cărămizie, cu urme de ardere „secundară”; modelat neglijent la interior (Fig. 8/4);

- vas lucrat cu mâna, $D_{\text{buză}} = 10$ cm; degresant: pietricele (1 – 2 mm) și rare cioburi pisate; culoare: cărămiziu; prezintă urme de netezire atât la exterior, cât și la interior (Fig. 9/2).

Fragmentele din gura cuptorului

- vas lucrat la roată; $D_{\text{bază}} = 9$ cm; degresant: pietricele (1 – 3 mm); culoare: cărămiziu; pe bază se păstrează urmele de la desprinderea cu sfoara, (Fig.10/1);

- vas lucrat cu mâna; $D_{\text{buză}} = 12$ cm; degresant: pietricele (1 – 2 mm); culoare: cafeniu (Fig. 9/3);

- vas lucrat cu mâna; degresant: pietricele (1 – 3 mm) și rare cioburi pisate; culoare: cărămiziu (Fig. 9/7);

- vas lucrat cu mâna; $D_{\text{bază}} = 13$ cm; degresant: pietricele; culoare: cărămiziu; modelat neglijent la interior (Fig. 10/2);

- vas lucrat cu mâna; $D_{\text{bază}} = 11$ cm; degresant: pietricele (1 – 3 mm); culoare: cărămiziu cu urme de ardere „secundară”; are imprimat pe bază urmele „patului” pe care a fost pus după modelare (Fig. 10/7);

- vas lucrat cu mâna; degresant: pietricele (1 – 3 mm) și cioburi pisate (ajung până la 4 mm); culoare: cărămiziu cu urme de ardere „secundară” (Fig. 10/8);

- vas lucrat cu mâna; degresant: nisip, pietricele (1 – 3 mm) și cioburi pisate; culoare: cărămiziu cu urme de ardere „secundară” (MMB-inv 175342; Fig. 11/1);

- vas lucrat cu mâna; degresant: nisip, pietricele (1 – 3 mm) și rare cioburi pisate; culoare: cărămiziu cu urme de ardere „secundară” (MMB-inv 175340; Fig. 11/2);

- vas lucrat cu mâna; degresant: nisip, rare pietricele și cioburi pisate; culoare: cărămiziu cu urme de ardere „secundară” (MMB-inv 175339; Fig. 11/3);

- vas lucrat cu mâna; degresant: nisip, pietricele (2 – 3 mm) și cioburi pisate; culoare: cărămiziu cu urme de ardere „secundară” (MMB-inv 175338; Fig. 11/4);

- vălătuc realizat din lut, fără degresant, culoare cărămizie cu urme de ardere secundară (MMB-inv 175352; Fig. 11/5);

- vălătuc realizat din lut, fără degresant, culoare cărămizie cu urme de ardere secundară (MMB-inv 175355; Fig. 11/6);

- vălătuc realizat din lut, fără degresant, culoare cărămizie cu urme de ardere secundară (MMB-inv 175346; Fig. 11/7);

- vălătuc realizat din lut, fără degresant, culoare cărămizie cu urme de ardere secundară (MMB-inv 175345; Fig. 11/8).

Ceramica lucrată cu mâna este cea mai bine reprezentată, dintre vasele lucrate la roată apărând doar două fragmente ceramice.

Pasta este bine frământată, omogenă, cu degresantul uniform distribuit. Suprafața a fost în cele mai multe cazuri netezită. La unele fragmente ceramice lucrate cu mâna se pot observa urmele degetelor rămase de la modelarea vaselor, fie vertical, în cazul modelării bazelor, fie ca alveole la modelarea gâturilor.

Vasele au fost bine arse. În spărtură fragmentele au o culoare apropiată de cea a suprafeței, cu ușoare variații de nuanță. Suprafața este dură.

Fragmentele ceramice provin numai de la oala – borcan. Cele mai multe fragmente ceramice provin din părțile inferioare ale vaselor (baze).

Decorul nu a apărut decât pe un singur fragment, lucrat la roată. Este vorba despre două benzi de linii fine incizate, una la baza gâtului iar cealaltă deasupra diametrului maxim al vasului.

Pe lângă ceramică, au apărut și aproximativ 100 fragmente de la vălătuci din lut (Dintre aceștia au fost inventariate 12 piese întregi, de forme și mărimi diferite: MMB-inv 175342, 175344-175355). Numărul real de piese este imposibil de estimat, multe dintre diferitele fragmente putând proveni din același vălătuc. Aceștia sunt de forme diferite, predominând vălătucii cilindrici, urmați de cei cu o formă ovoidală. Rar apar și vălătuci sferici sau cu secțiune rectangulară. Au fost realizați în cea mai mare parte dintr-un lut este fără degresanți, cu o ardere bună, de o culoare cărămizie. Toți au urme de ardere secundară (fig. 11/5-8).

Materialul ceramic își găsește bune analogii în alte așezări din zona Bucureștilor, cum sunt cele de la Străulești - Lunca²⁶, București - Ciurel²⁷ sau București - Cătelul Nou²⁸. Pe baza sa locuirea din epoca migrațiilor poate fi datată în secolele VI – VII p. Chr.

²⁶ Constantiniu 1963. p. 77-104.

²⁷ Dolinescu-Ferche 1979. p. 179-230.

²⁸ Leahu 1963. p. 15-43.

Concluzii

În urma cercetărilor arheologice cu caracter preventiv desfășurate în situl de la Dămăroaia – aleea Scroviștea, pe două proprietăți private, în anii 2005 și 2006, au fost identificate importante urme de locuire din epoca bronzului, epoca dacică (Latène) și epoca migrațiilor.

Epocii bronzului i se poate atribui doar material ceramic, nefiind identificate complexe de locuire. Fragmentele de vase aparțin fie bronzului mijlociu (culturile Glina și Tei), fie bronzului târziu.

Șase complexe pot fi atribuite epocii Latène. Este vorba despre două locuințe, trei gropi și un cuptor „în aer liber”. Materialul arheologic, numeros, constă în fragmente ceramice de la mai multe forme de vase ce permit o datare a așezării în secolele II – I a. Chr.

Ultimul nivel de locuire surprins este cel din epoca migrațiilor. Au fost descoperite trei complexe, dintre care două sunt locuințe adâncite, al treilea complex fiind un cuptor. Inventarul constă în fragmente ceramice lucrate cu mâna, doar două fragmente fiind lucrate la roată și vălătuci de diferite forme. Datarea complexelor este în secolele VI – VII p. Chr.

Bibliografie

Constantiniu 1963 = M. Constantiniu, Săpăturile de la Bucureștii Noi din 1960. Sectorul Străulești-Lunca, **CAB**, 1, 1963, p. 77-104.

Dolinescu-Ferche 1979 = S. Dolinescu-Ferche, Ciurel, habitat des VIe - VIIe siècles des notre ère, **Dacia NS.**, XXIII, 1979, p. 179-230.

Leahu 1963 = V. Leahu, Raport asupra săpăturilor arheologice efectuate în 1960 la Cățelu Nou, **CAB**, 1, 1963, p. 15-43.

Leahu 1965 = V. Leahu, Săpăturile arheologice de la Cățelu Nou, **CAB**, 2, 1965, p. 11-75.

Leahu 2003 = V. Leahu, *Cultura Tei. Grupul cultural Fundenii Doamnei. Probleme ale epocii bronzului în Muntenia*, Biblioteca Thracologica, XXXVIII. București, 2003.

Mandache 1982 = C. Mandache. Cronica săpăturilor arheologice 1975-1985, **CAB**, 3, 1982, p. 289-292.

Mănucu-Adameșteanu, M. Negru, B. Tănăsescu 2001 = Gh. Mănucu-Adameșteanu, M. Negru, B. Tănăsescu. Raport preliminar privind cercetările arheologice de salvare de la Dragomirești-Deal (com. Dragomirești Vale, jud. Ilfov), **BucureștiMIM**. XV, 2001, p. 5-11.

Mănucu-Adameșteanu, Cristina Alexandrescu, Florina Bârzescu 2006 = Gheorghe Mănucu-Adameșteanu. Cristina Alexandrescu. Florina

Bârzescu, București – alea Scroviștea nr. 50 – 54, **CCA**, Campania 2005, cIMeC, București 2006, p. 100–102.

Mănucu-Adameșteanu, C. Bojică, A. Măgureanu 2007 = Gh. Mănucu-Adameșteanu, C. Bojică, A. Măgureanu, București – alea Scroviștea nr. 56 – 60, **CCA**, Campania 2006, cIMeC, București 2007, p. 88–89.

Orton, P. Tyers, A. Vince 1993 = C. Orton, P. Tyers, A. Vince, *Pottery in Archaeology*, Cambridge, New York: Cambridge University Press, 1993.

Palincaș 1996 = Nona Palincaș, Valorificarea arheologică a probelor 14C din fortificația aparținând Bronzului târziu de la Popești (jud. Giurgiu), **SCIVA**, 47, 1996, p. 239–288.

Panait, M. Turcu 1968 = Panait I. Panait, Mioara Turcu, Cercetările Arheologice de la Tânganu din 1965 – 1966, **București**, 6, 1968, p. 83–95.

Rosetti 1935 = D. V. Rosetti, *La station „Dămăroaia”*, Publicațiile Muzeului Municipiului București, 2, 1935, p. 61–67.

Schuster 1997 = C. F. Schuster, *Perioada timpurie a epocii bronzului în bazinele Argeșului și Ialomiței superioare*, Biblioteca Thracologica, XX, București, 1997.

Schuster, T. Popa 2000 = C. F. Schuster, T. Popa, *Mogoșești. Studiu monografic*, Bibliotheca Musei Giurgiuvensis, Giurgiu, 2000.

Stoia 1977 = A. Stoia, Les fouilles archéologiques en Roumanie (1976), **Dacia N.S.**, XXXIII, 1977, p. 357–374.

D. Gh. Teodor 1984 = Dan Gh. Teodor, *Continuitatea populației autohtone la est de Carpați în secolele VI – XI e. n. Așezările din secolele VI – XI e. n. de la Dodești – Vaslui*, Iași, 1984.

E. S. Teodor 2002 = E. S. Teodor, Copăceanca, **CCA**, Campania 2001, cIMeC, București 2002, p. 75.

Trohani 1975 = G. Trohani, Raport asupra săpăturilor arheologice efectuate în așezarea geto-dacică de la Vlădiceasca, jud. Ilfov, **CA**, I, 1975, p. 151–175.

Trohani 1976 = G. Trohani, Săpăturile din așezarea geto-dacă de la Vlădiceasca, **CA**, II, 1976, p. 87–134.

Trohani 1987 = G. Trohani, Săpături arheologice pe Ghergălăul Mare, satul Vlădiceasca, comuna Valea Argovei, jud. Călărași (III), **CCDJ**, III-IV, 1987, p. 53–61.

Tudor 1982 = E. Tudor, Neue Angaben zur frühen Bronzezeit in Rumänien, **Dacia NS**, XXVI, 1982, p. 59–76.

Turcu 1969 = Mioara Turcu, Ceramica geto-dacă din colecțiile Muzeului de istorie a municipiului București, **București**, 7, 1969, p. 163–178.

Turcu 1979 = Mioara Turcu, *Geto-Dacii din Cîmpia Munteniei*, București, 1979.

A. Vulpe, M. Gheorghiță 1976 = A. Vulpe, M. Gheorghiță, *Bols à reliefs de Popești, Dacia N.S.*, XX, 1976, p. 167–198.

R. Vulpe 1955 = R. Vulpe, Șantierul arheologic Popești, *SCIV*, 6, 1955, 1-2, p. 239–270.

R. Vulpe 1966 = R. Vulpe, *Așezări getice din Muntenia*, București, 1966.

Abstract

In 2005 and 2006, was done archaeological clearance excavation on the southern bank of the Grivița Lake, on two private plots. The archaeological research produces materials from Bronze Age, Latène and Migration Epoch.

From the Bronze Age was found no habitation complex, only pottery. The ceramics can be ascribe either to the Middle Bronze Age (Glina and Tei Cultures), either to the Late Bronze Age.

Six archaeological complexes, two sunken buildings, three garbage pits and one „open air” oven, belong to the Latène Epoch. The archaeological inventory is formed mainly by the pottery. The settlement can be dated in the IInd – Ist centuries B.C.

The last archaeological level is from the migration epoch. Three complexes have been found: two sunken building and one „open air” clay oven. Hand made pots formed the major part of the inventory, as well as clay rolls. Also was found a bronze metallurgical tool. The settlement can be dated in the VIth - VIIth centuries A.D.

List of ilustrations:

Plate 1. position of excavations in the archaeological site territory.

Plate 2. general map of excavations.

Plate 3. archaeological excavations in 2005.

Plate 4. S. I – south profile (1): archaeological complexes L. 1, C. 1, C. 2 (2).

Plate 5. S. II – north profile (1): archaeological complexes L. 1, C. 1, C. 2 (2).

Plate 6. S. III – north profile (1): archaeological complexes L. 2, C. 3 (2).

Plate 7. archaeological excavations in 2006.

Plate 8. archaeological complex L. 1 ground (1) and profile (2).

Plate 9. archaeological complex Gr. 1 ground (1) and profile (2).

Plate 10. archaeological complex L. 2 ground (1); profile of complexes no. 3, 4, 5 (2).

Figure 1. Glina culture – 1 / 1 – 2; Tei culture: 1 / 3 – 5; 2 / 1; Middle Bronze Age pottery 2 / 2 – 4.

Figure 2. Late Bronze Age pottery 3 / 1 – 5; 4 / 1; Bronze Age pottery 4 / 2.

Figure 3. Latène Epoch pottery from L. 1 / 2005.

Figure 4. Latène Epoch pottery from L. 1 / 2005.

Figure 5. Latène Epoch pottery from L. 1 / 2005 (1 - 10); single finds (11 - 13).

Figure 6. Latène Epoch pottery from L. 1 / 2006.

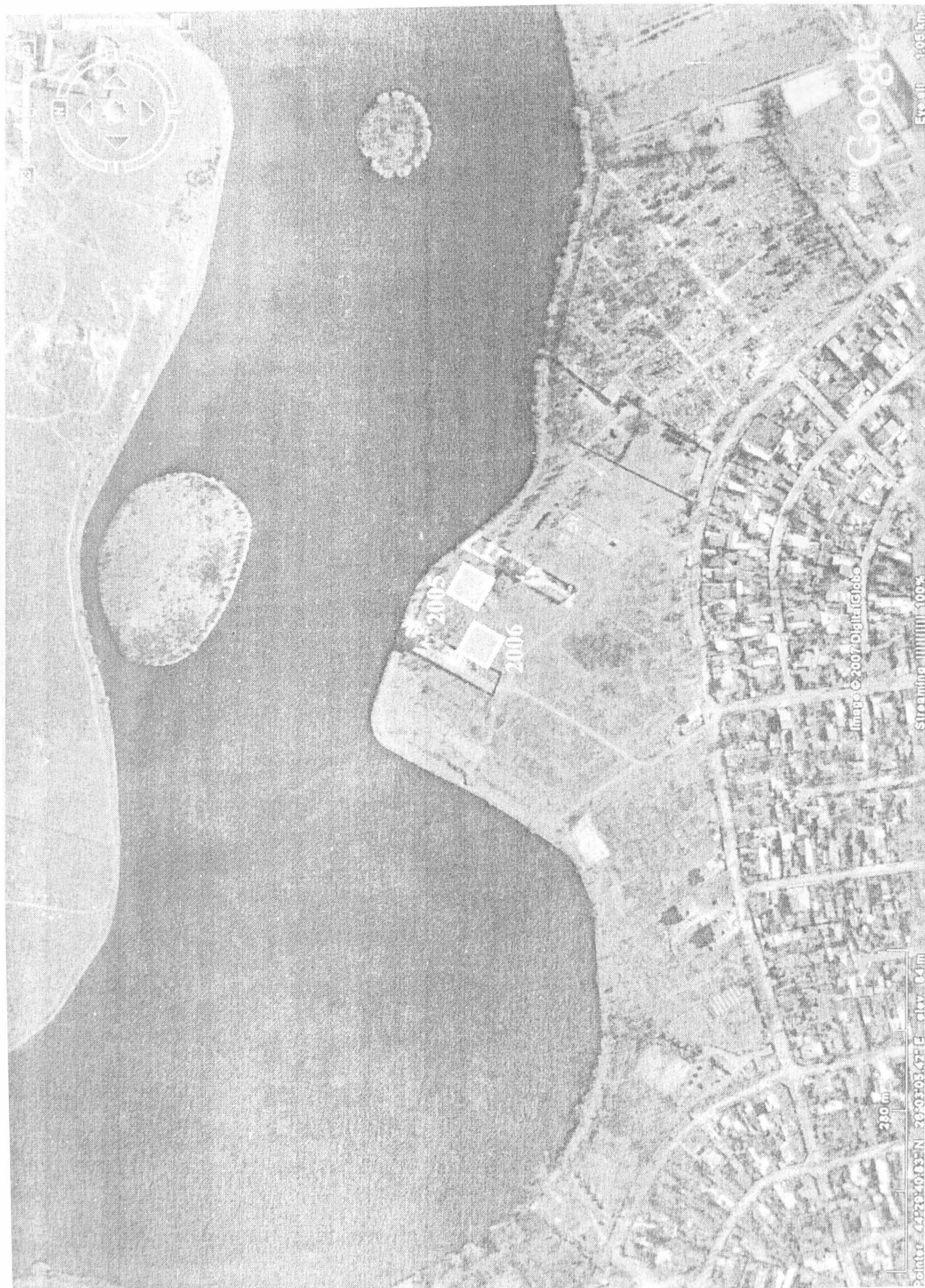
Figure 7. Latène Epoch pottery from Gr. 1 / 2006 (1 - 3); Gr. 2 / 2006 (4); single find (5).

Figure 8. VIth – VIIth century's pottery from L. 2 / 2006.

Figure 9. VIth – VIIth century's pottery from L. 2 / 2006.

Figure 10. VIth – VIIth century's pottery from L. 2 / 2006.

Figure 11. VIth – VIIth century's pottery and clay rolls from L. 2 / 2006.

Planşa 1. Amplasarea săpăturilor în cadrul sitului.

©2007 Google™

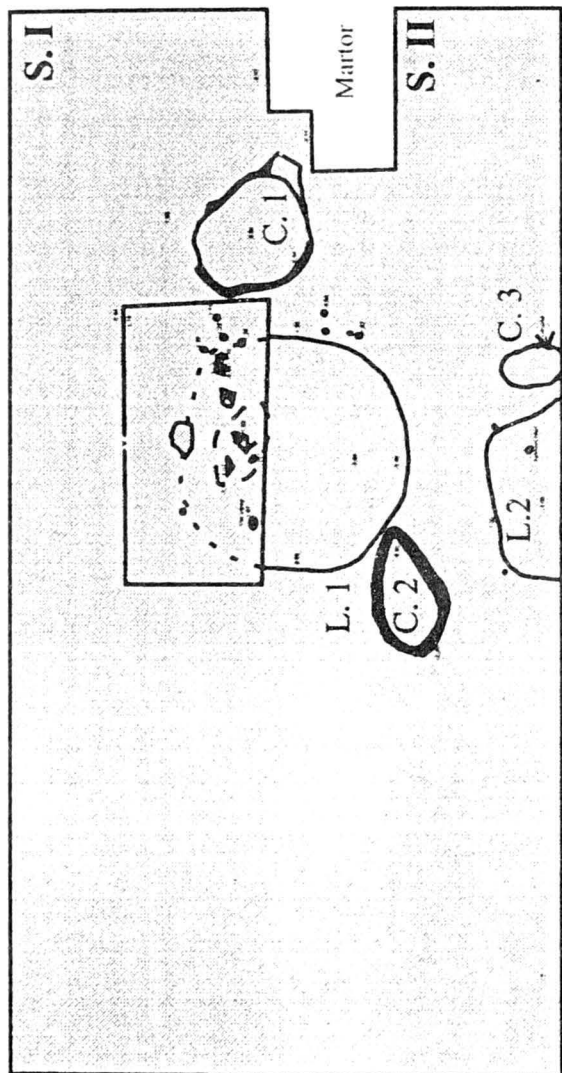
Eye alt 284 m

Image © 2007 DigitalGlobe

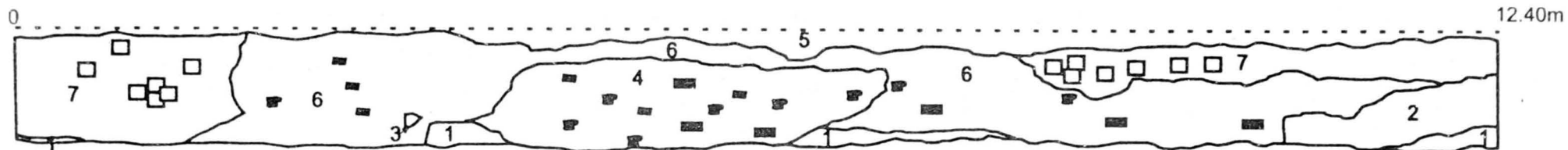
Streaming 100%

68 m
Point: 44°29'40.27" N 26°03'07.31" E elev 86 m

Planşa 2. Planul general al săpăturilor.

Planşa 3. Planul săpăturilor (2005).

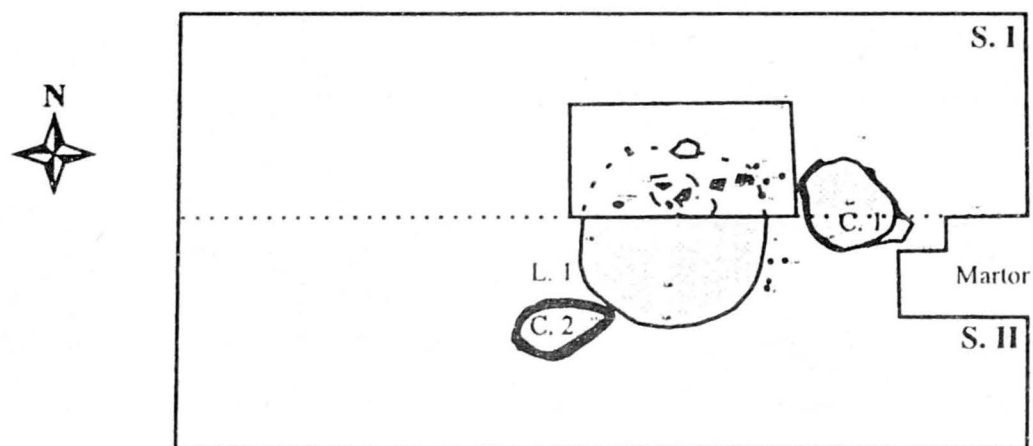
- 1- pământ steril arheologic (galben)
 2- pământ steril arheologic (cafeniu cu lentile de lut galben)
 3- cuptor C1
 4- locuința L1
 5- stratul vegetal
 6- stratul de cultură (brun-cenușiu cu pigmentație)
 7- strat cu materiale moderne (resturi de dărâmtură)

- - cărămizi cu mortar, moderne
 ■ - chirpic ars
 ■ - cărbune
 ■ - fragmente ceramice

0 2m

1

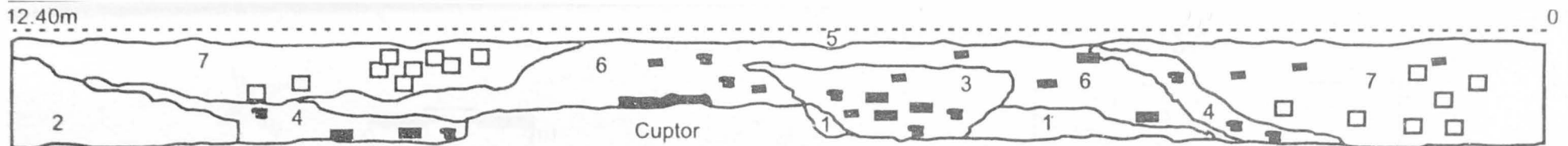
Observatie: Limita dintre 6 si 7 respectiv 4 si 7 este partial nesesizabila.

2

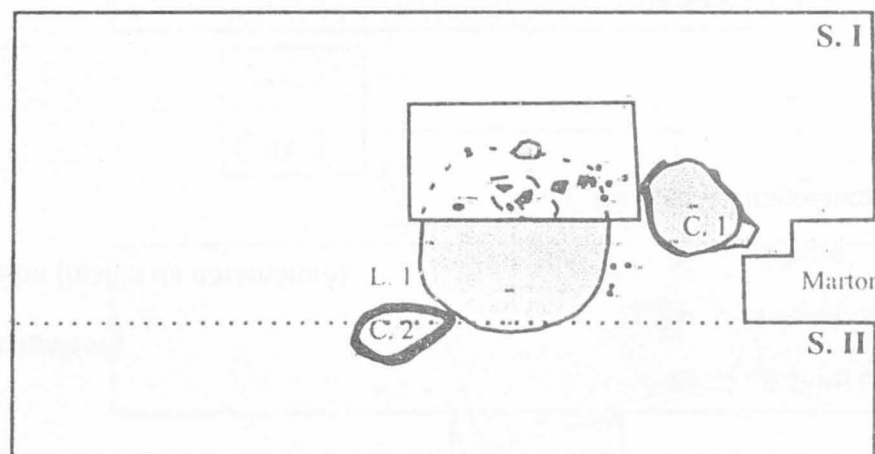
0 3m

Planșă 4. S. I - profilul de S (1); complexe L. 1, C. 1, C. 2 (2).

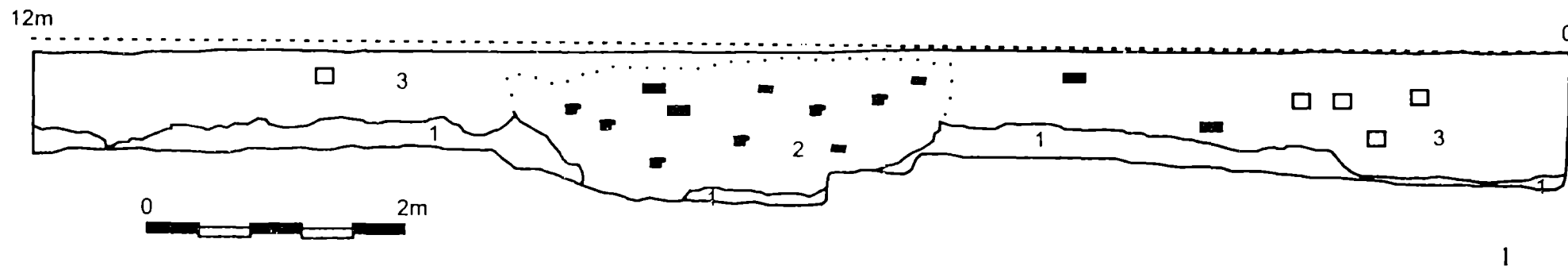

- 1- pământ steril arheologic (galben)
- 2- pământ steril arheologic (cafeniu cu lentile de lut galben)
- 3- umplură cu chirpic, cărbune și fragmente ceramice (brun-cenușiu)
- 4- strat de pământ cafeniu amestecat cu galben cu fragmente ceramice și chirpic
- 5- stratul vegetal
- 6- stratul de cultură (brun-cenușiu cu pigmentație)
- 7- strat cu materiale moderne (resturi de dărâmatură)

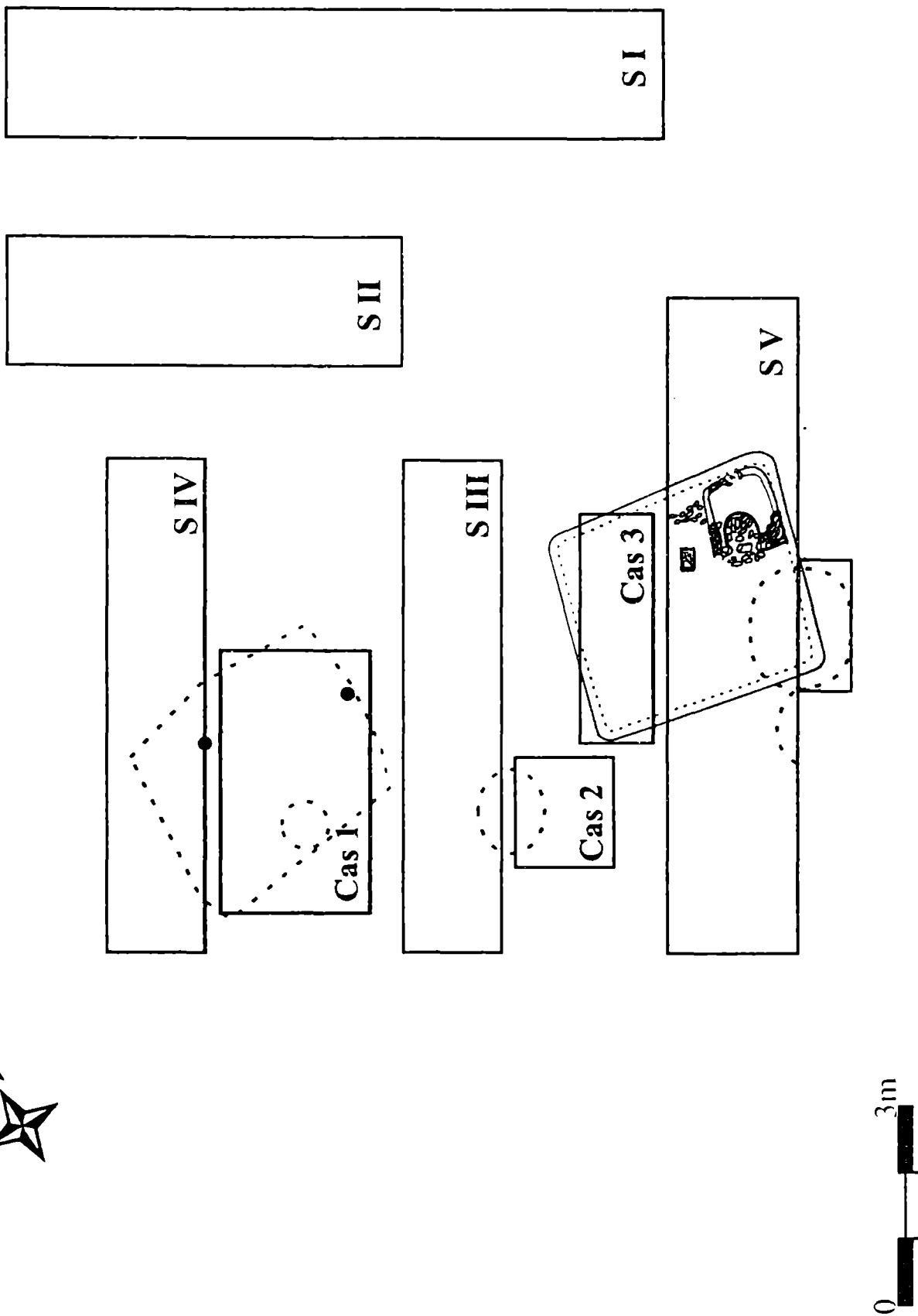
- - cărămizi cu mortar, moderne
- - chirpic ars
- - cărbune
- - fragmente ceramice

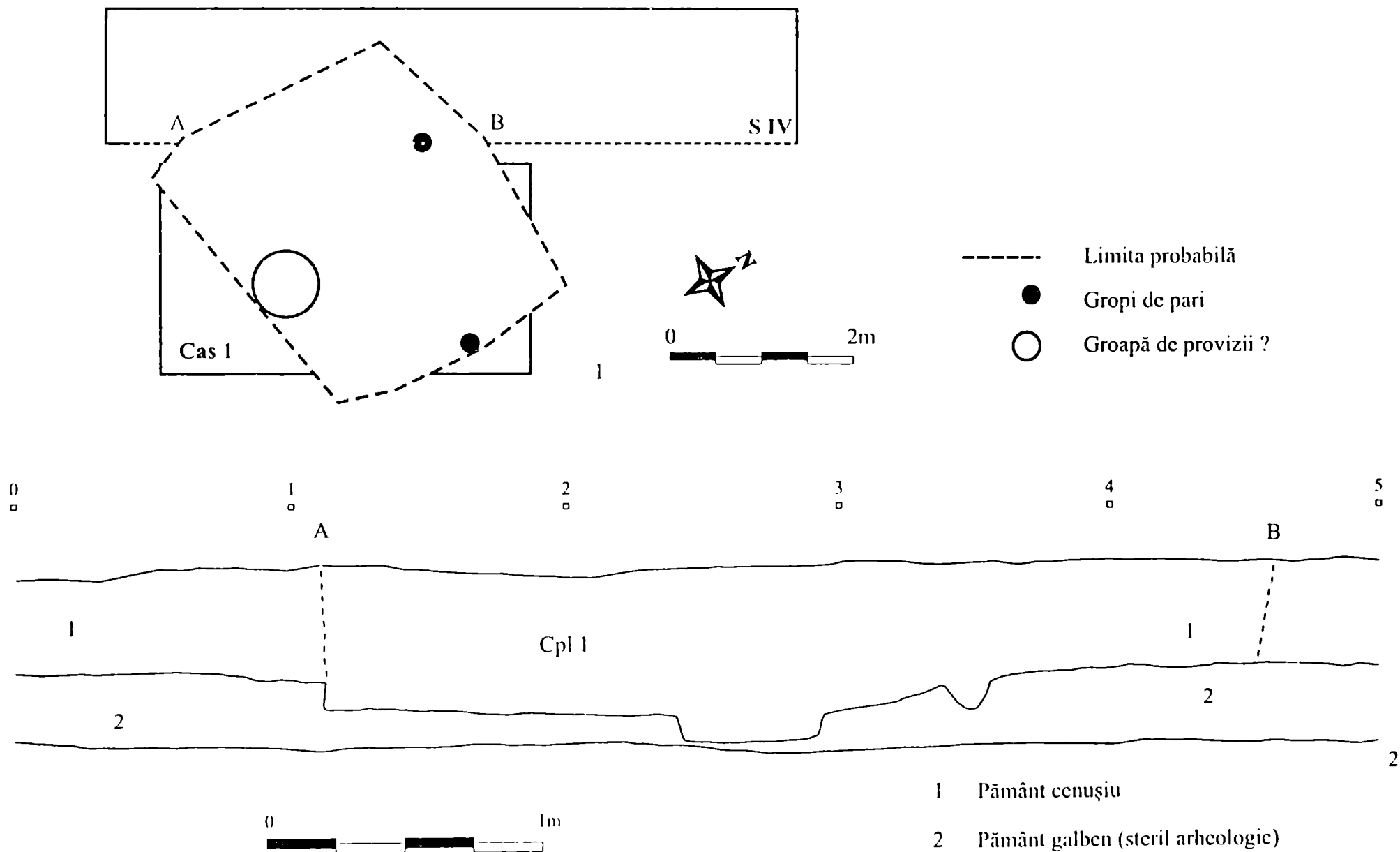
Planșa 5. S. II: profilul de N (1); grund - complexe L. 1, C. 1, C. 2 (2).

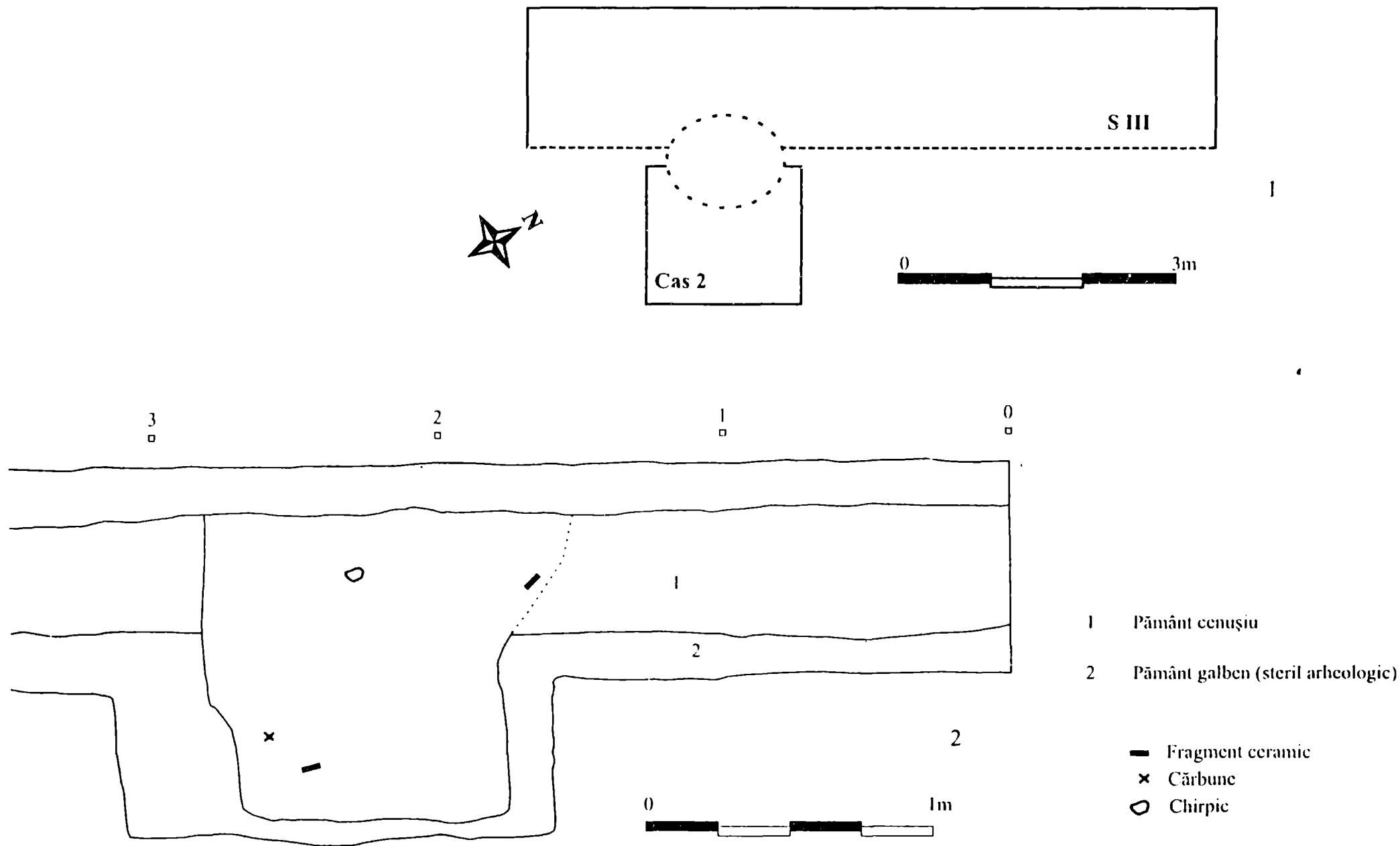
Planșa 6. S. III: profilul de N (1); complexele L. 2, C. 3 (2).

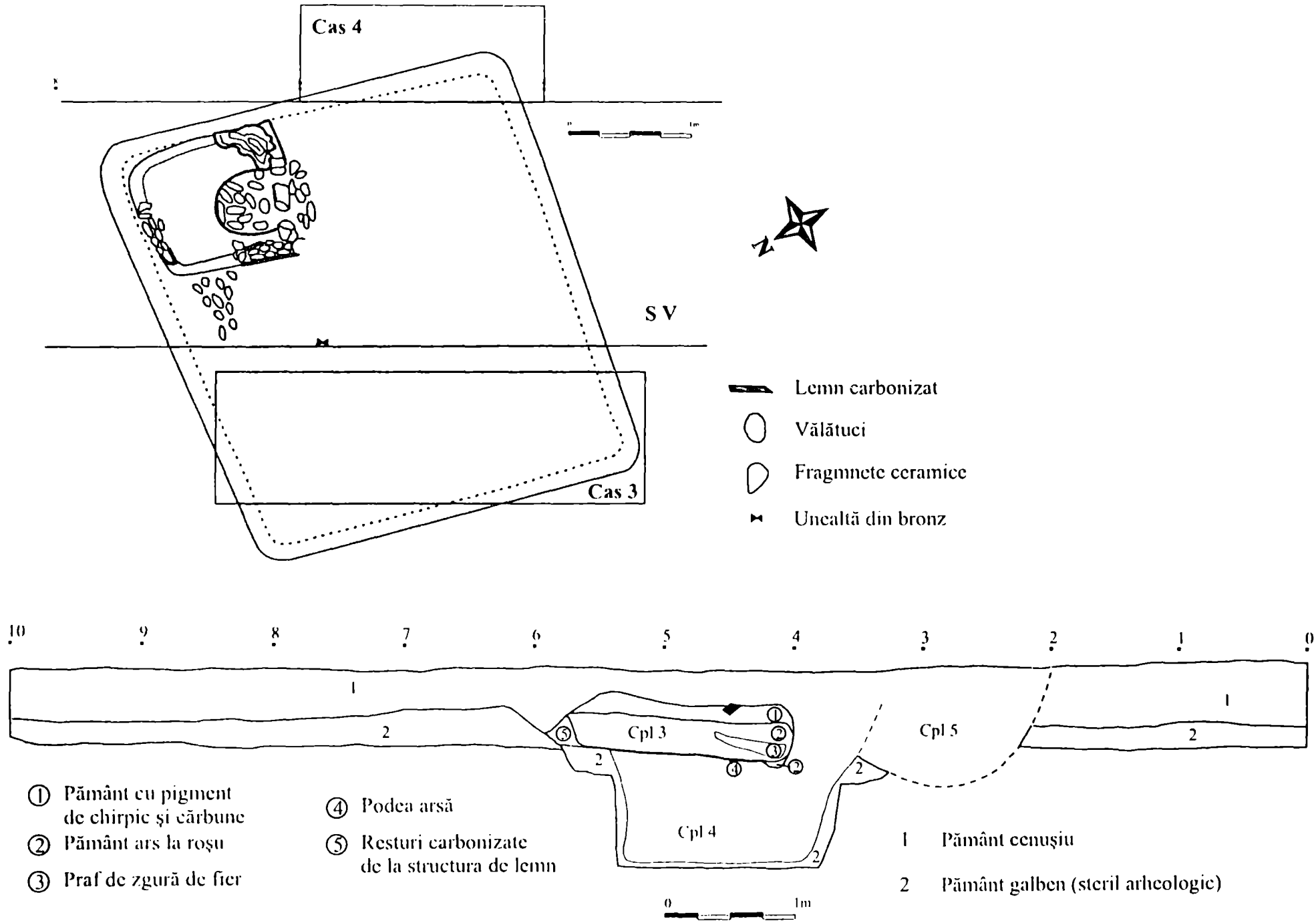
Planşa 7. Planul săpăturilor (2006).

Planșa 8. Complexul 1 (L. 1) plan (1) și profil (2).

Planșa 9. Complexul 2 (Gr. 1) grund (1) și profil de E (2).

Planșa 10. Complexul 3 (L. 2) grund (1); complexele 3, 4, 5 profil de E (2).

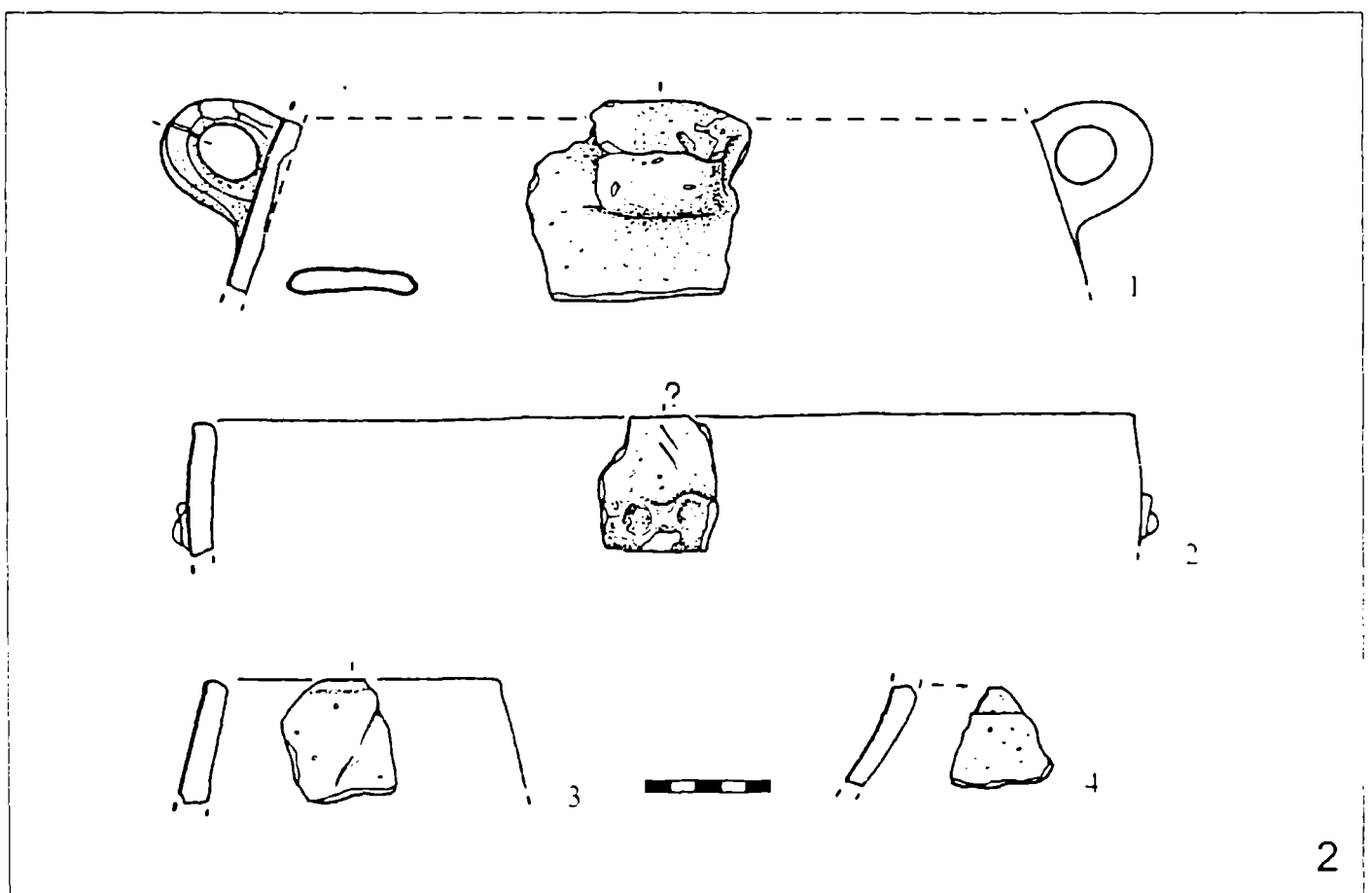
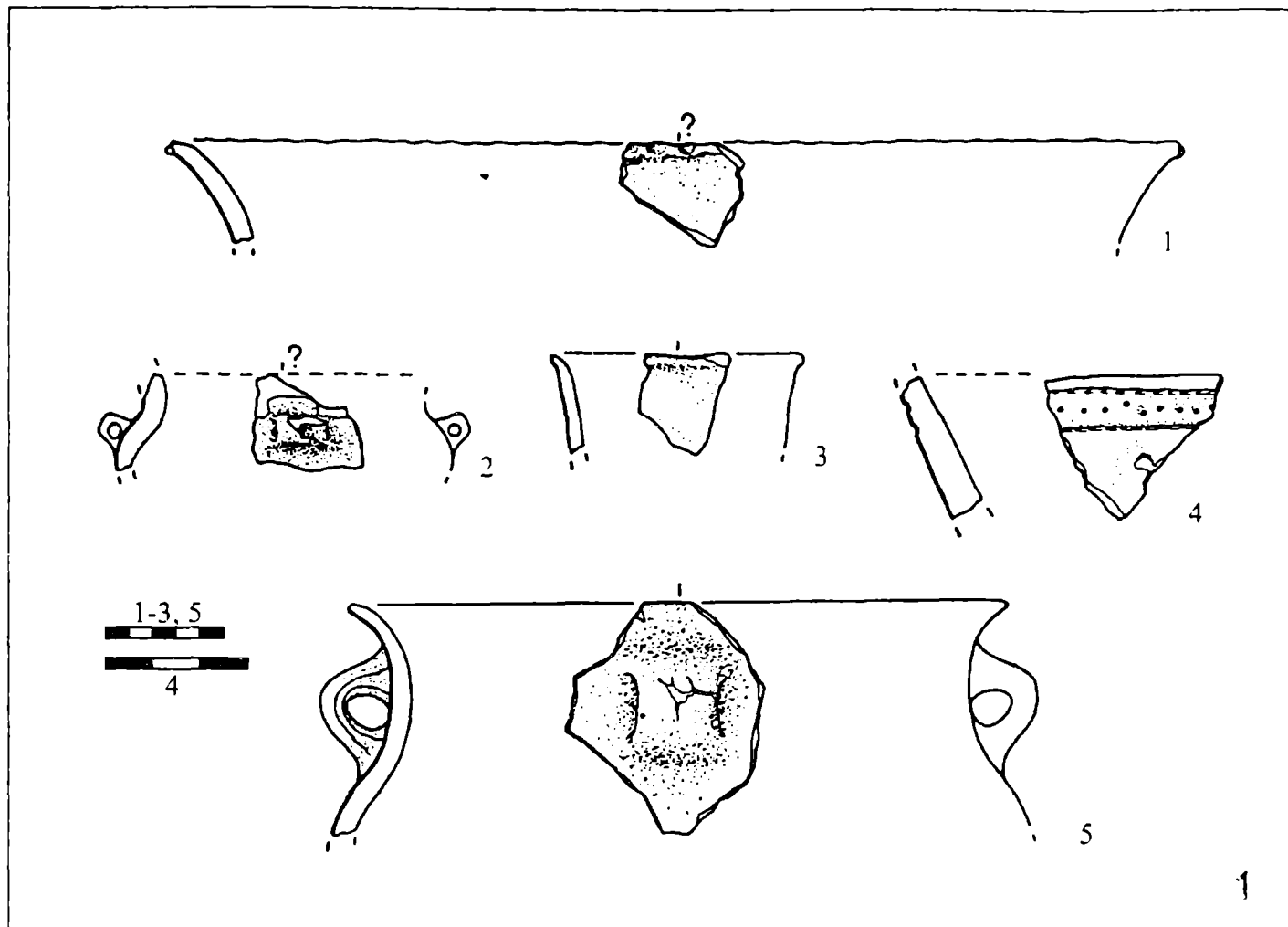

Figura 1. Cultura Glina: 1 / 1 - 2; cultura Tei: 1 / 3 - 5; 2 / 1;
ceramică din bronzul mijlociu 2 / 2 - 4.

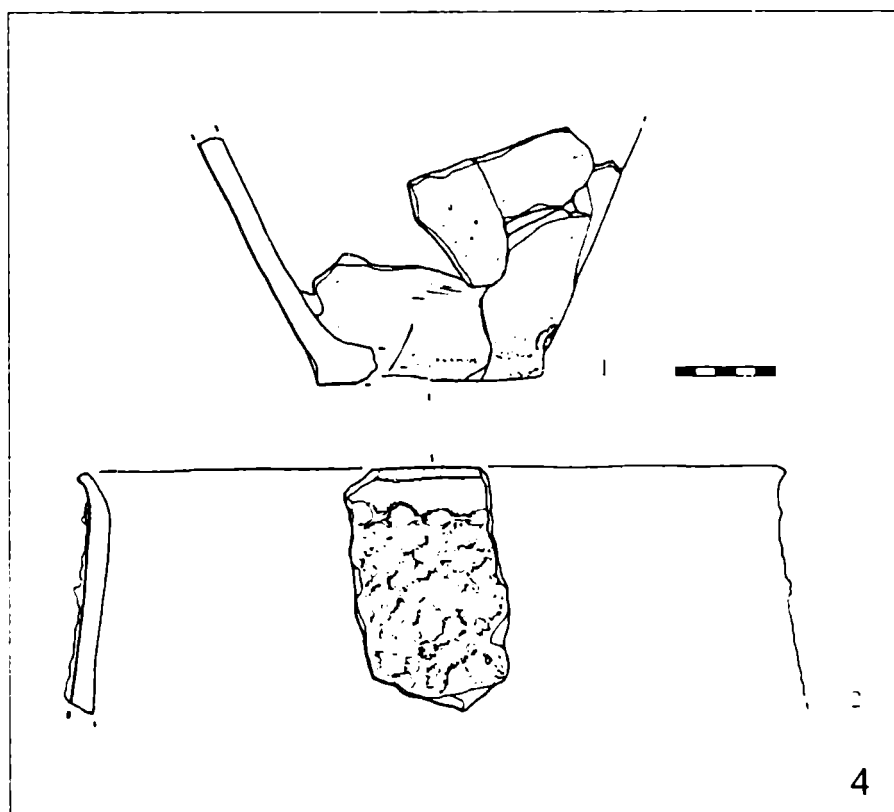
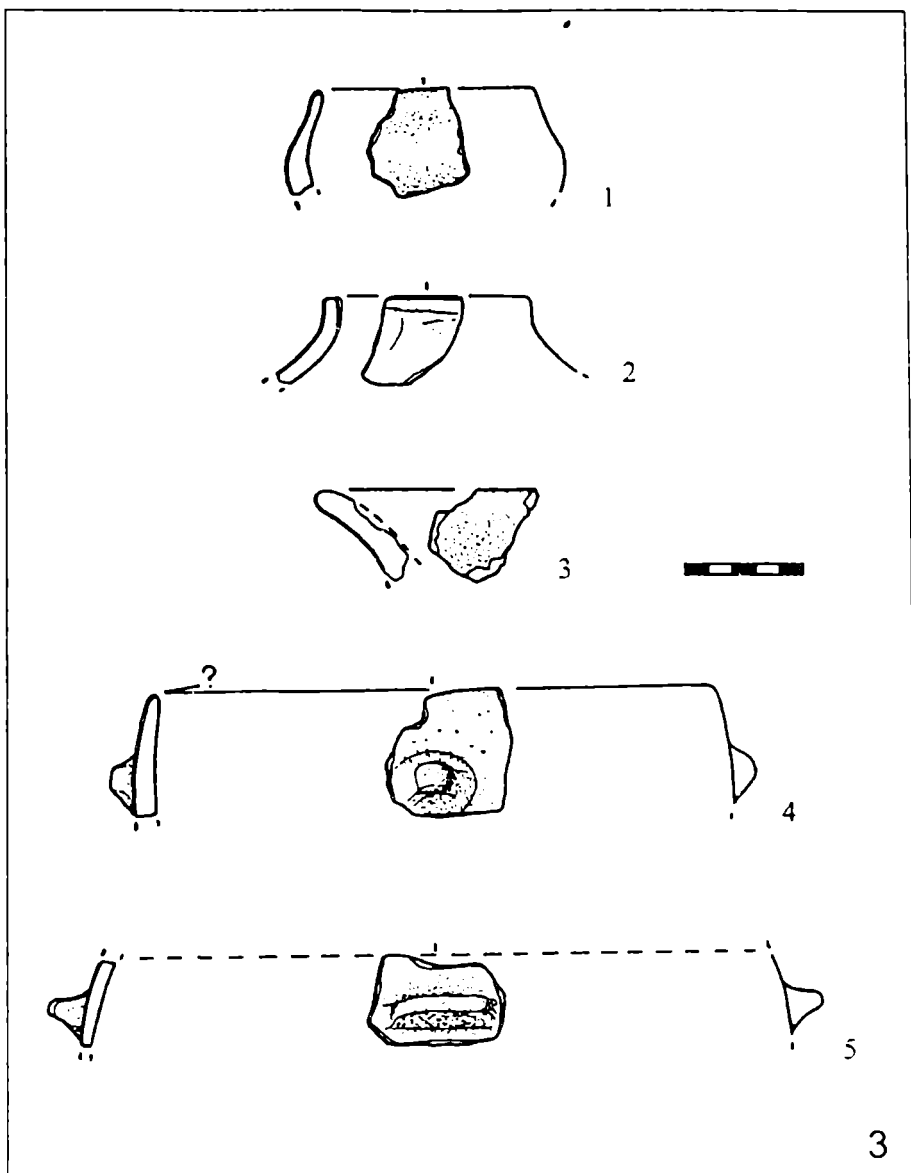

Figura 2. Ceramică din bronzul târziu 3 / 1 - 5; 4 / 1;
ceramică din epoca bronzului: 4 / 2.

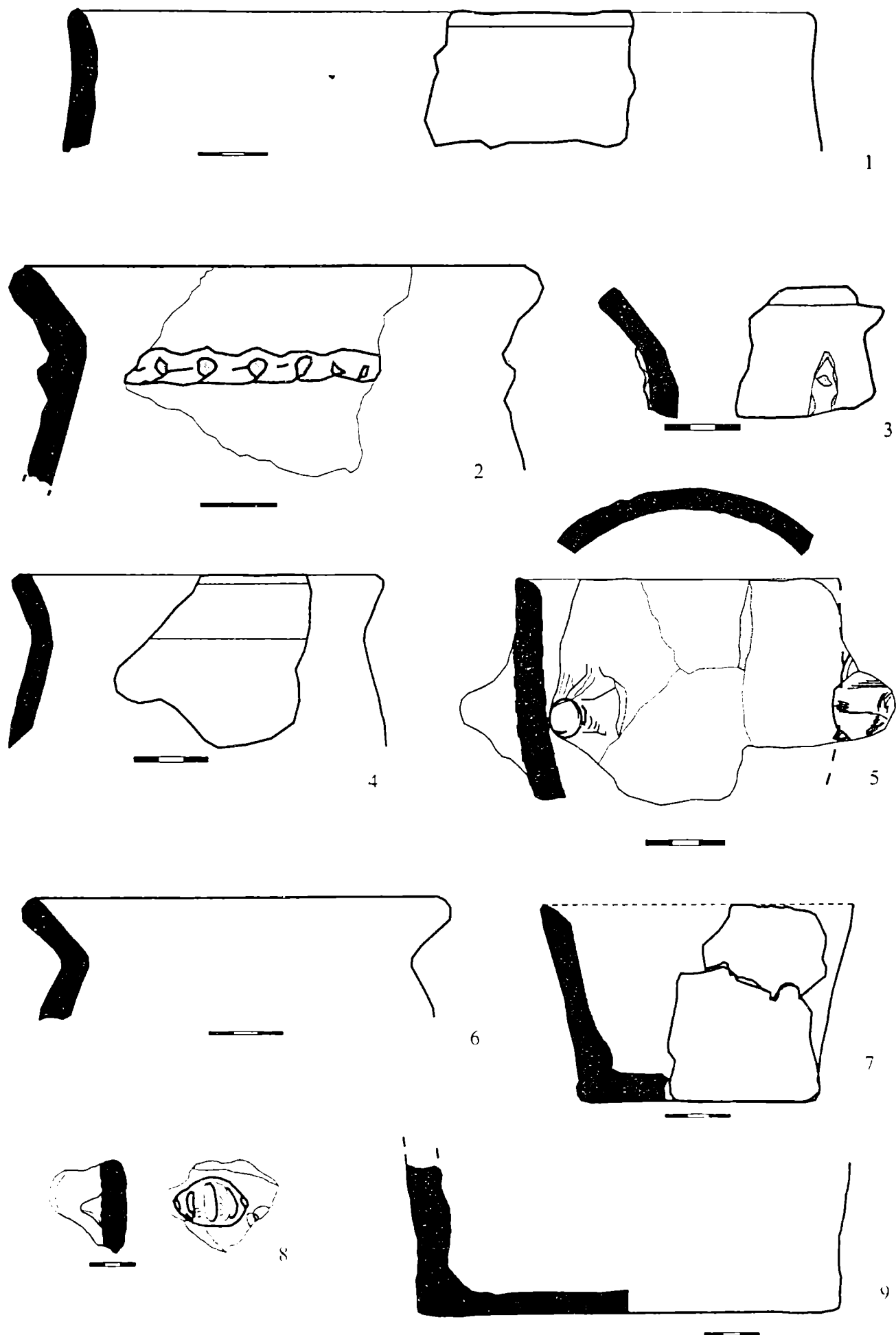

Figura 3. Ceramică Latène din L. 1 / 2005.

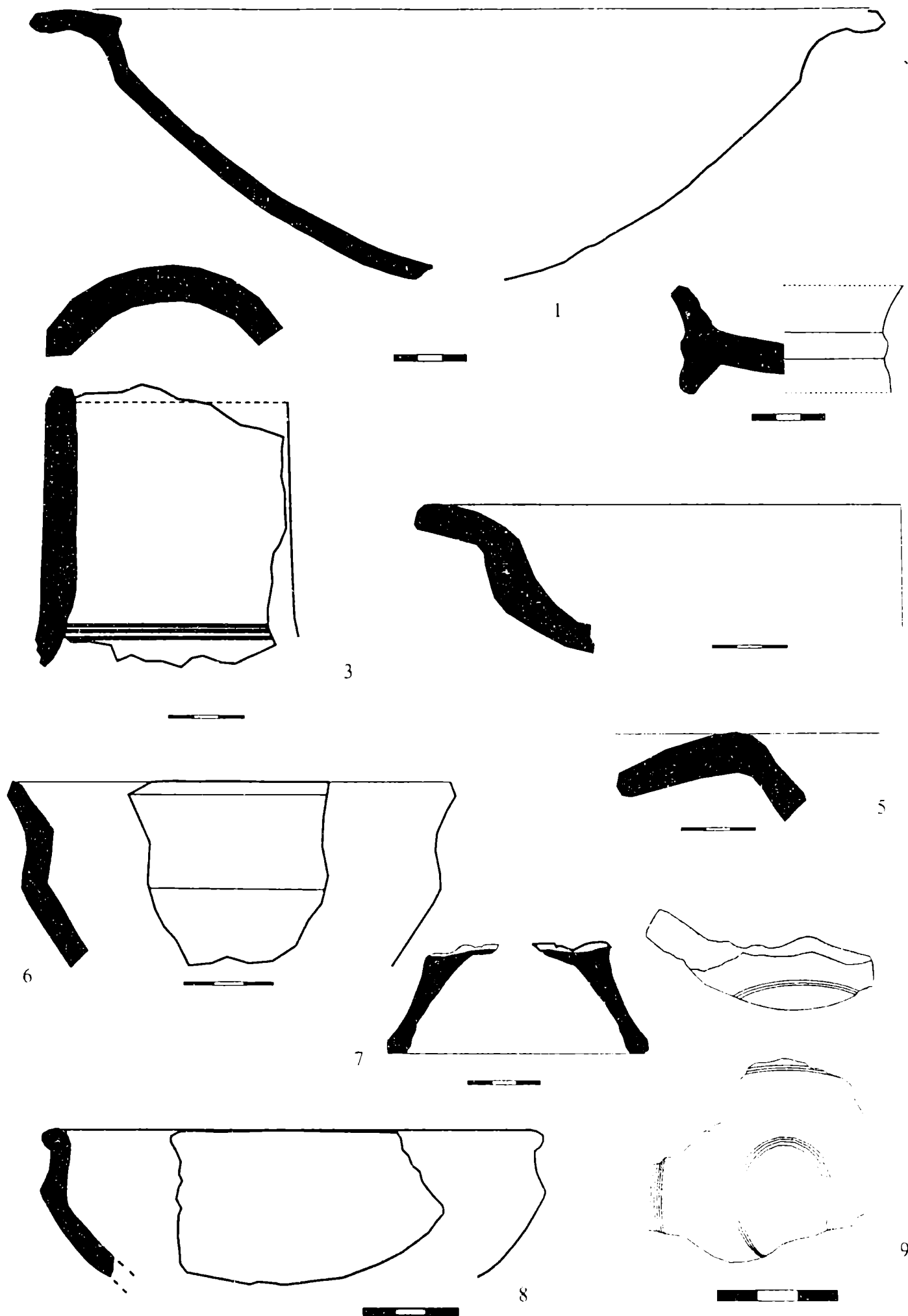

Figura 4. Ceramică Latène din L. 1 / 2005.

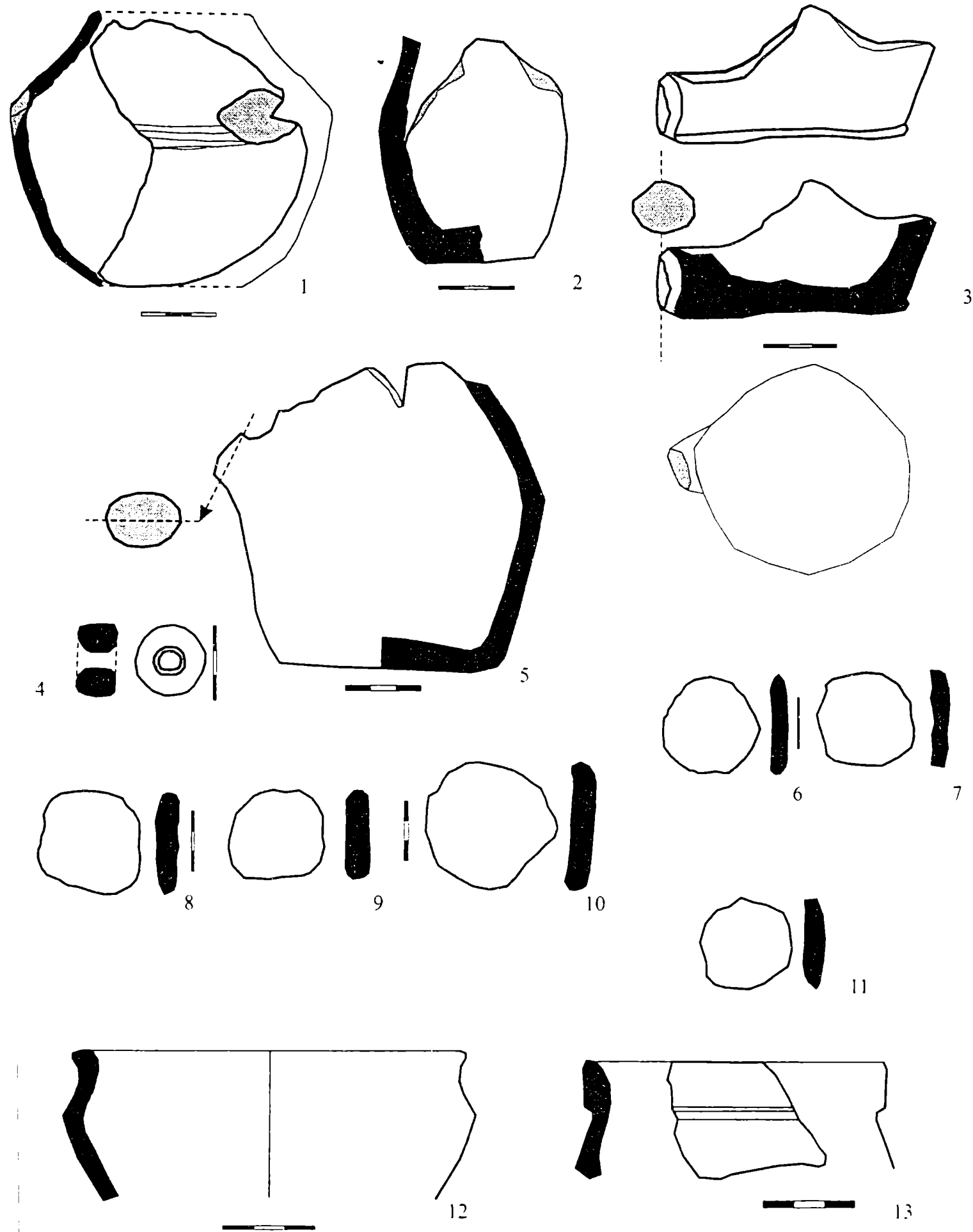

Figura 5. Ceramică Latène din L. 1 / 2005 (1 - 10); strat (11 - 13).

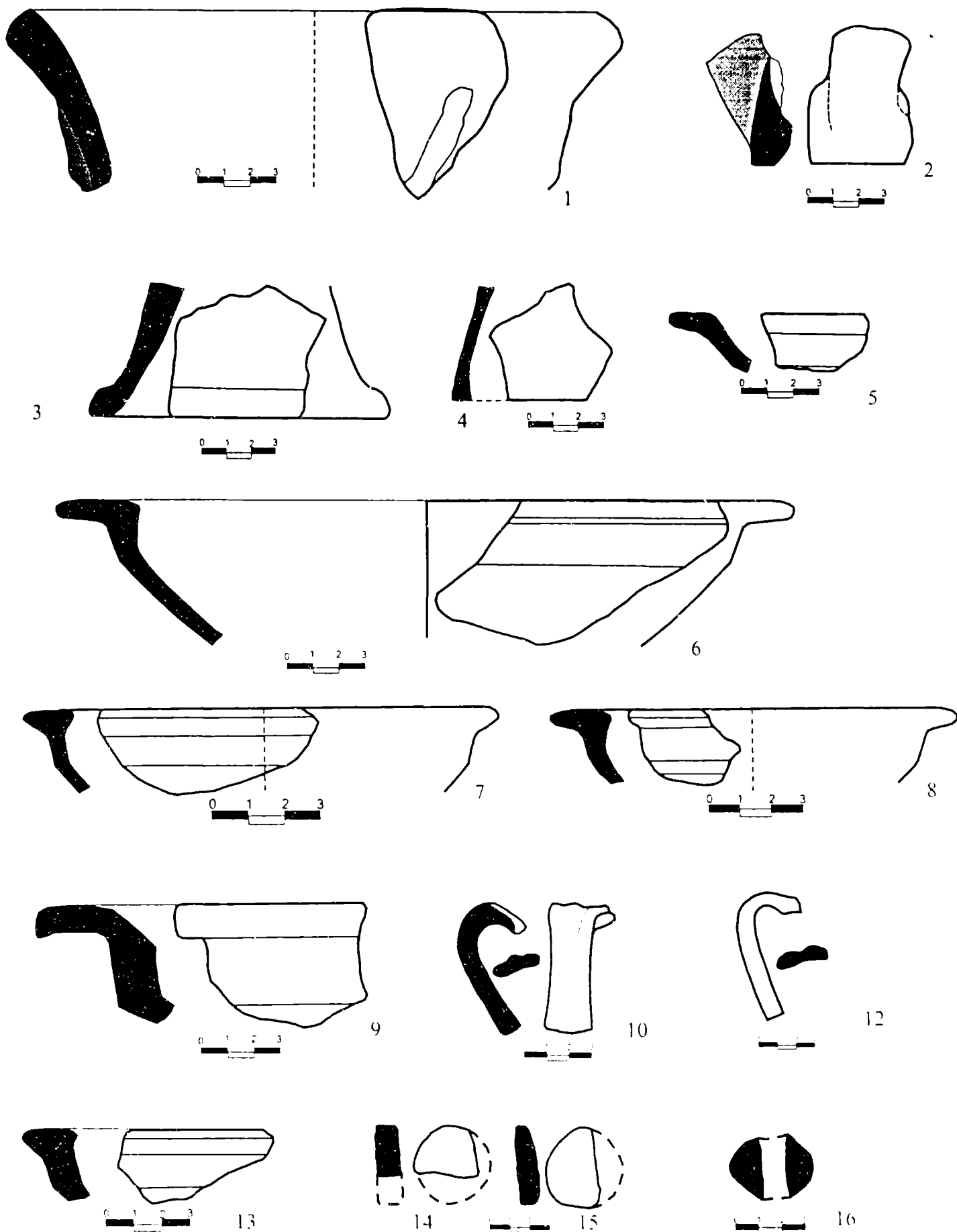

Figura 6. Ceramică Latène din L. 1 / 2006.

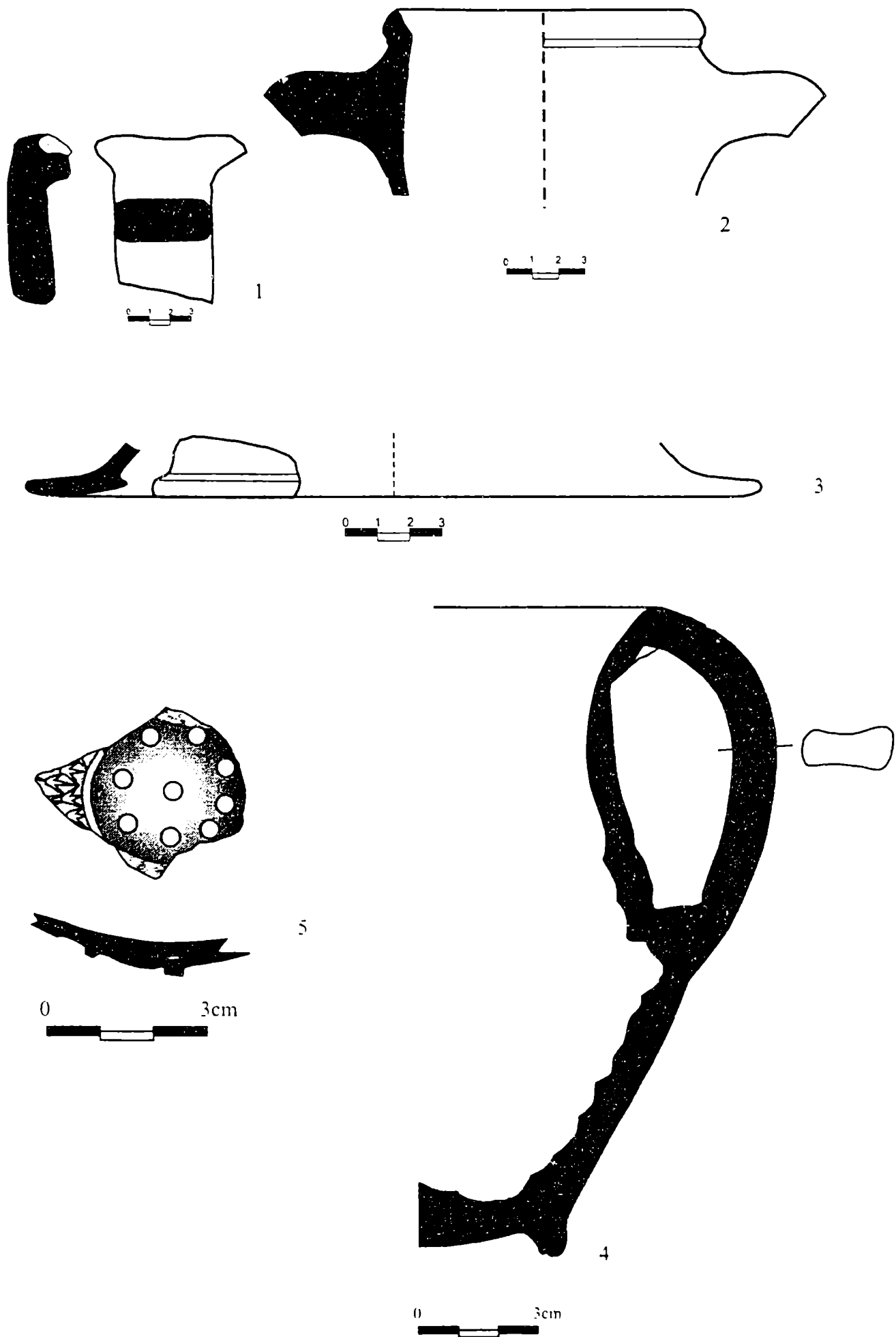

Figura 7. Ceramică Latène din Gr. 1 / 2006 (1 - 3); Gr. 2 / 2006 (4); strat (5).

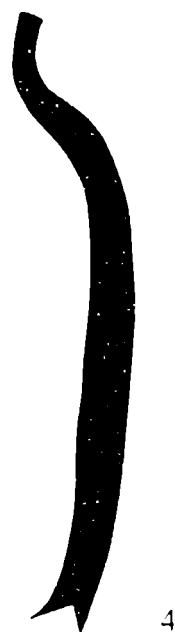
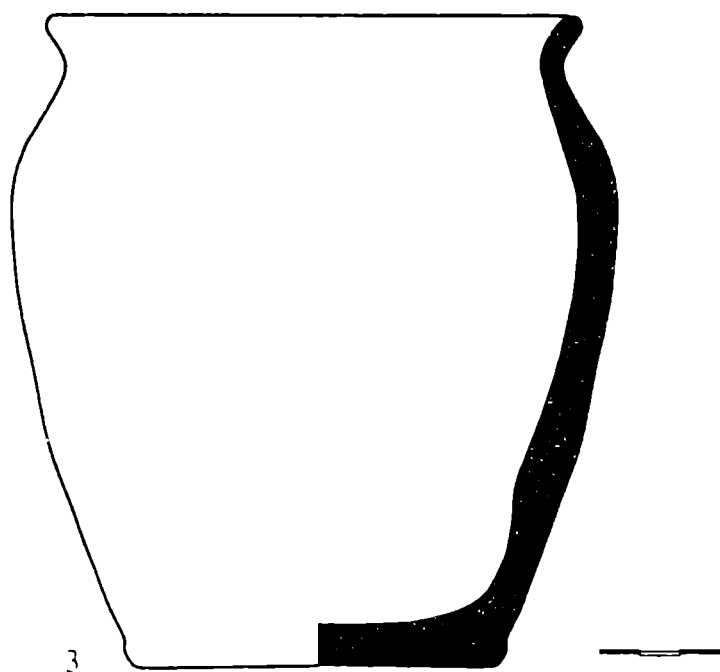
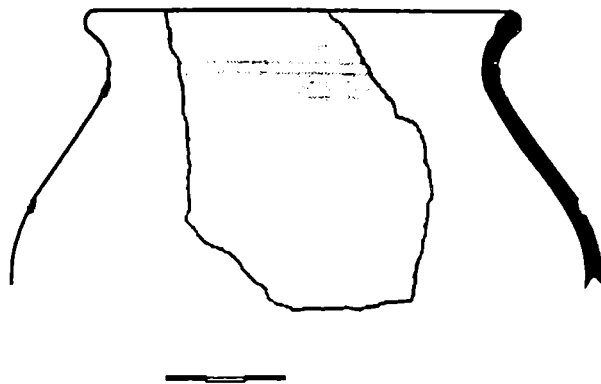
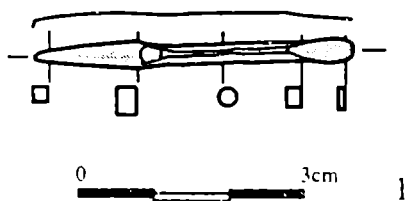

Figura 8. Ceramică sec. VI - VII din L. 2 / 2006.

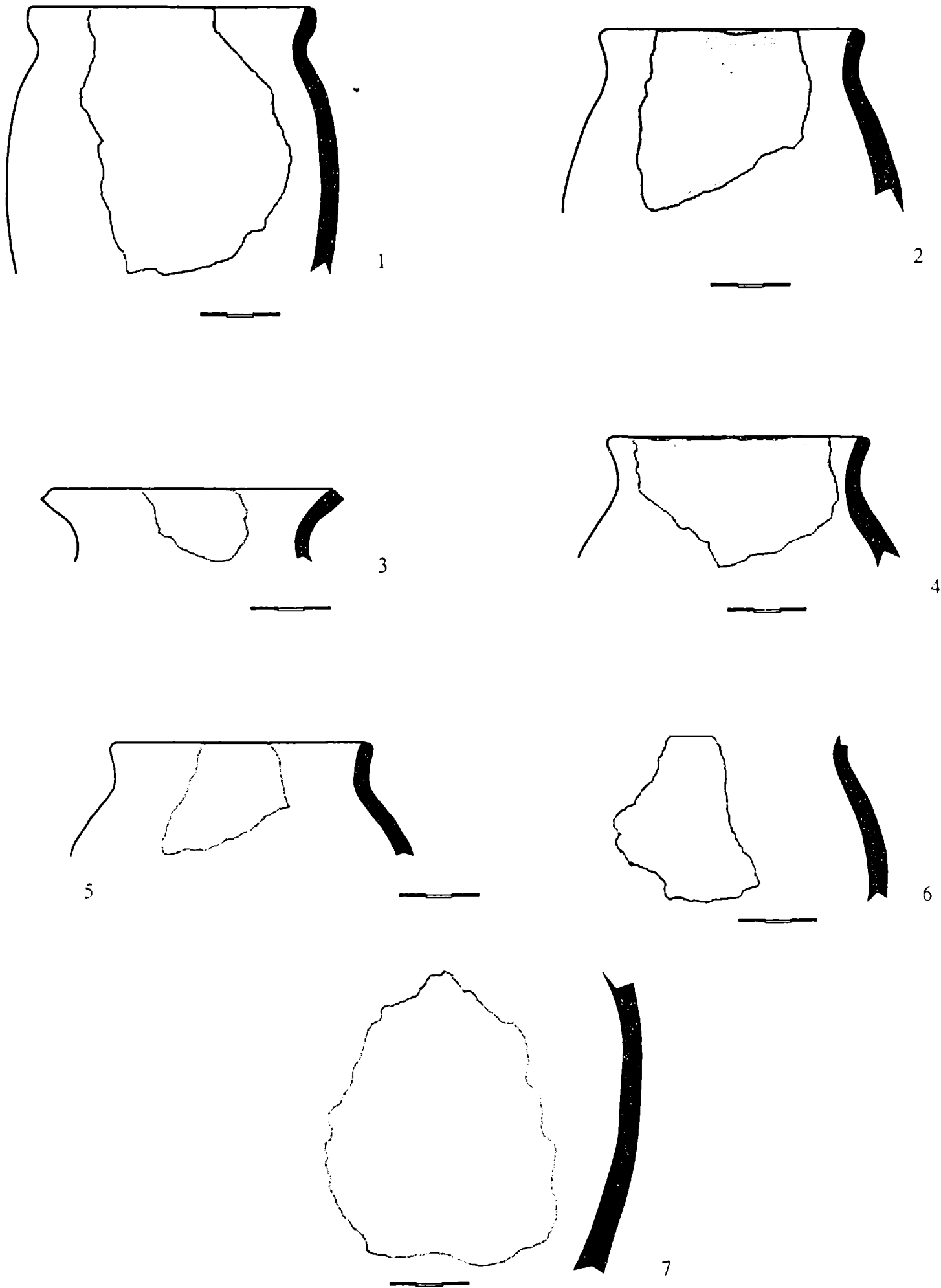

Figura 9. Ceramică sec. VI - VII din L. 2 / 2006.

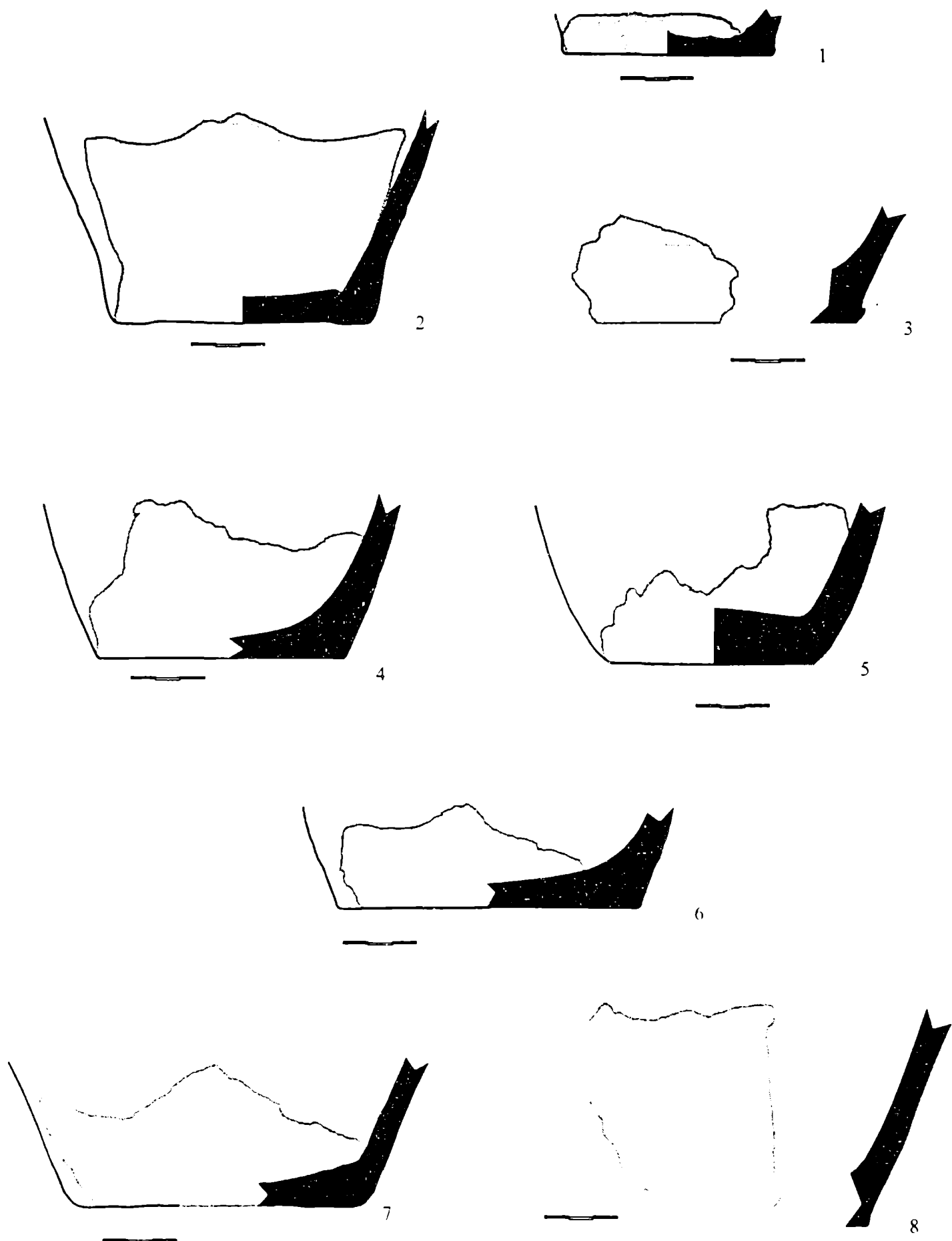

Figura 10. Ceramică sec. VI - VII din L. 2 / 2006.

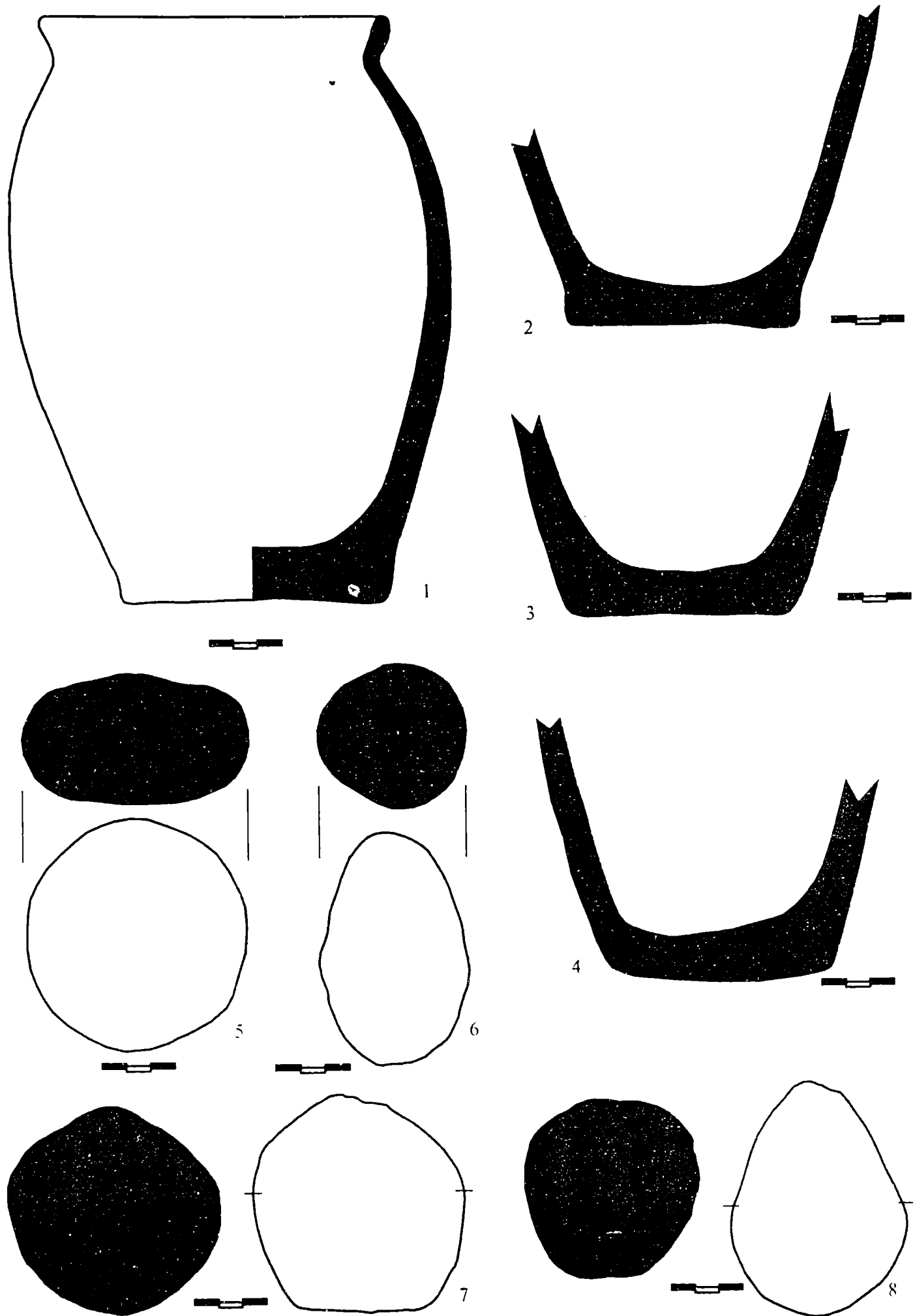

Figura 11. Ceramică și vălătuci sec. VI - VII, din L. 2 / 2006.

